

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מוחזר שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

שמיי תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

הפסח או לבערו ויש לזוהר בזה אכן אם עבר עליו הפסח אפשר שיש לסמוך דמותו. ואפי' אם נראה מדעת הנכרי שדעתו לשקוע בידו אפי' אינו עובר עליו כ"ז שלא מכרו לו בפירושו, וכ"ז באם היה המשכון בין ישראל לנכרי אבל ישראל הממשכן ביד ישראל חבירו אפילו בלי מעכשיו נמי קני המלוה ועובר עליו וגם הלוח עובר כיון דגוף החמץ שלו.

מהו חמץ ע"י תערובות ומהו חמץ נוקשה? תערובת חמץ עוברים עליו משום כל יראה וכל ימצא כגון המוריים וכדו' מדברים הנאכלים, ויין שרף הנעשה מה' מיני דגן הוי חמץ גמור וגרע מתערובות חמץ וה"ה אם נעשה משמרי שכו'. אבל חמץ נוקשה אינו עובר עליו משום כל יראה וכל ימצא ורק מדרבנן צריך לבערו ונוקשה מקרי דבר שאינו חמץ גמור כמו אותן שהסופרים מדבקין בו ניירותיהם שעושים מקמח ומים או עיסה שלא נמצא בה עדיין שום סדק רק שהכסיפו פניה או שאינו ראוי לאכילה רק קצת [ודוקא שמעולם לא היה ראוי לאכילה אבל אם נתקלקל בעיניו עד שיפסל מלאכול לכלב.

בכמה חמץ עבר על לאו ובכמה הוי דאורייתא ובכמה רק מדרבנן? תערובות חמץ עוברים עליו אפילו אין בו כזית בכדי אכילת פרס וי"א דאפי' דלאו אין בו כ"ז דליכא בתערובות שיעור כזית בכדי אכילת פרס מ"מ לענין כל יראה וכל ימצא עובר עליו, ודוקא מין בשאינו מינו אבל מין במינו מדאורייתא ברובא בטל ומותר לאכול מכ"ש שמותר לשהותו מדאורייתא אך מדרבנן מ"מ אסור לשהותו וצריך לבערו קודם הפסח ואם נזכר בפסח צריך אז לבערו ומ"מ אם עבר ושהה עד לאחר הפסח מותר. וכן היכא דאיכא ששים אף מין בשאינו מינו דינא הכי דאף דאיסורו במשהו הרי אינו רק מדרבנן וה"ה שארי דברים שאין בהם איסור דאורייתא לשהותם רק מדרבנן צריך לבערו בע"פ ואם שכח ונזכר בפסח צריך אז לבערו ואם עבר ולא ביערם עד לאחר הפסח מותרין באכילה.

אין בו רק טעם חמץ על מה עובר? אם אין בו חמץ בעין אלא טעם חמץ אף דאסור לאכול מדאורייתא מ"מ לענין כל יראה אינו עובר ומ"מ מדרבנן בודאי אסור לשהותו וצריך ביעור בנמצא תוך פסח ואם עבר ושהה עד אחר הפסח אין לאסור בהנאה ובאכילה אפשר שכדאי להחמיר וי"א דכיון שאסור באכילה מן התורה חייב בביעור ג"כ מן התורה וממילא אם עבר ולא ביערו גם לאחר הפסח אסור בהנאה ובמקום הפסד מרובה יש להקל כדעה הראשונה. וכל זה בתבשיל שקיבל טעם חמץ עצמו אבל תבשיל שנתבשל קודם הפסח בקדירה שבישל בה חמץ בו כיום אע"פ שאין בתבשיל ששים כנגד חמץ שנפלט לתוכו מן הקדירה מותר להשהותו עד אחר הפסח [ויזהר להצניעו בחדר שאינו רגיל לילך לשם] ורק באופן שלא יהיה כבוש בתוך הפסח בכלי חמץ דהיינו שהורק לכלי פסח. ואם נתבשל או נכבש לכתחלה בתוך הפסח בכלי חמץ אפילו אינו בן יומו צריך לבערו.

נפסל מאכילת כלב מתי הוא היתר? הפת עצמה שעטיפה ונפסלה מלאכול הכלב ומלוגמא שנסרחה מאכילת כלב אינו חייב לבערו. ודוקא שעטיפה או נסרחה קודם זמן איסורו דאם עיפשה או נסרחה אחר זמן איסורו אף שעטיפה כ"כ עד שאינו ראוי לכלב מ"מ חייב לבערו. אבל אם לא נפסל מאכילת כלב אף שלאדם נתקלקל ואינו ראוי מ"מ עדיין חייב לבערו כחמץ גמור. ואם החמיצה ולבסוף נסרחה המלוגמא אינו מותר לקיימה אלא כשנסרחה קודם פסח ואם נסרחה קודם שהחמיצה אפילו בפסח שרי.

נתן משכון של חמץ לעכו"ם במעכשיו והגיע זמן הפרעון לאחר בפסח מה דינו? א"י שהלוה לישראל על חמץ ומשכנו בידו ואמר ליה מעכשיו יהא שלך אם לא אפרע לך לזמן פלוני והגיע הזמן ולא פרעו מותר החמץ להסתפק ממנו אפילו לא הגיע הזמן שקבע עד אחר הפסח דמשהגיע הזמן ולא פרעו נקנה לו למפרע והו"ל חמץ של א"י שעבר עליו הפסח ומותר אפילו באכילה, ומ"מ לכתחלה אין לישראל ללוות באופן זה אפילו בלבו שלא לפדותו וראוי להחמיר ולפדותו קודם פסח וכ"ש כשמכין בשעת הלואה לפדות אחר הפסח בודאי אסור, ואם אמר בשעת ביעור להעכו"ם שלא יפדהו עוד שוב אין איסור.

הגיע זמן הפרעון קודם או בתוך הפסח מה דינו? וה"ה אם הגיע הזמן קודם הפסח ולא פדה ג"כ אין מותר אא"כ אמר לו בשעה שמשכן החמץ בידו שיהא שלו מעכשיו אם לא יפדהו דבלא מעכשיו לא קנה הנכרי את משכנו אפילו הגיע הזמן שקבעו ולא פדה וממילא החמץ של ישראל הוא ואסור אפילו לאחר הפסח ויש מקילין בזה ויש לסמוך עליהם בשעת הדחק וכ"ז הוא רק לענין לאסור החמץ אם כבר עבר הפסח אבל אם הוא עדיין קודם פסח בודאי יש לחוש לדעת המחמירים ויראה להחליטו להעכו"ם בשעה שהגיע זמן של הביעור.

לא אמר לא מעכשיו או היה תחת ידו בפסח מה דינו? אם לא אמר לו מעכשיו הרי היה בפסח החמץ של ישראל אלא שאח"כ משהגיע הזמן ואילך נקנה להעכו"ם ואסור אפילו בהנאה לכל ישראל וכן אם לא היה החמץ ת"י לא נקנה לו החמץ כלל אפילו ע"י מעכשיו דהרי לא משך אצלו. אמנם אם הקנה לעכו"ם את החמץ בקנין ומעכשיו אם לא יפרע לזמן פלוני אפילו נשאר המשכון ת"י ישראל מותר אם התנה ישראל שאין מקבל עליו אחריותו של המשכון ויש מי שמחמיר בזה.

האם מהני מעכשיו אף במתנה או רק בהלוואה? הא דמעכשיו מהני היינו דוקא שהלוהו מעות והחמץ היה בתורת משכון אבל בלי הלוואה רק בתנאי בעלמא כגון שמסר לו חמץ ואמר לו אם לא אעשה לך דבר פלוני קודם פסח יהא החמץ שלך ולא קיים התנאי אע"פ שאמר לו מעכשיו ג"כ הוי אסמכתא [אא"כ הקנה בכ"ד חשוב] והחמץ עדיין של ישראל הוא וצריך לתת את החמץ לעכו"ם במתנה גמורה קודם הפסח מיהו בדיעבד אם עבר עליו הפסח אין להחמיר לאסור החמץ. ובלא אמר לו מעכשיו דאסור החמץ לעולם אין מחויב לפדותו מן העכו"ם לאחר הפסח ולבערו אמנם בחמץ ביד ישראל ושיעברו לנכרי ועבר עליו הפסח דאסור בהנאה פשיטא דאסור ליתנו להעכו"ם.

ישראל שיש לו משכון חמץ של גוי מה יעשה? ישראל שהלוה לא"י על חמץ או משכנו בידו ואמר ליה מעכשיו והגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו אפילו אין אחריותו עליו אסור משום דקני ליה למפרע, וה"ה קודם הפסח לענין איסור ב"י שמחויב לבערו או למכור חמץ זה בזמן המכירה כשאר חמץ שלו, ואם עבר ולא ביערו ובא העכו"ם תוך הפסח לפדותו רשאי לקבל ממנו המעות ולהניחו שיטול חמץ, ודוקא שקנו מידו דאל"ה לא נקנה לו המשכון אם לא שהקנהו לישראל בקנין המועיל ומעכשיו, אבל אם לא אמר ליה מעכשיו ואין אחריותו עליו מותר, וה"ה בכלה זמנו קודם הפסח ולא פרעו ג"כ מותר החמץ לאחר הפסח אם לא אמר ליה מעכשיו וי"א דנעשה חמץ של ישראל וצריך למכרו קודם

מי שבישר קודם פסח בכלי חמץ קאמפ"מ ל"כ השנה מה צריך לעשות בזה בפסח?

הגב בענינו...

Sponsored By: DollarPhone

זכות תלמוד

כל הזכויות שמורות
אוסף החניכות מיל ירוש
© 2008 תחילת התשס"ח

הפ"י צמיחים זטבכלאות

משנה ברורה
מן סימן תמא סעיף א
עד סימן תמב סעיף ג

י"ד אדר
■ בחזור שינה אחת ■

1800 466-1593
www.Hithadshim.org
כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק בלי רשות
© מנהלת הפסל

דיני הלואה על משכון של חמץ שו"ע סי' תמ"א										
ישראל לישראל	ישראל לנכרי		קיבל אחריות		ישראל לנכרי		נכרי לישראל		הלוח על חמצו ומשכנו בידו	
	לא קיבל אחריות	מעבשיו	מעבשיו	בלא מעבשיו	מעבשיו	בלא מעבשיו	מעבשיו	בלא מעבשיו		
בכל האופנים	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	יש להחמיר לבערו	הגיע זמן הפרעון
צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	דינו קודם הפסח
אסור בהנאה	אפשר להשקותו	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	מותר באכילה	דינו לאחר הפסח
צריך לבערו	מותר להשקותו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	צריך לבערו	יש להחמיר לפדותו ולבערו	דינו קודם הפסח
אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	אסור בהנאה	מותר באכילה	דינו לאחר הפסח

בצק בסדקי עריבה האם צריך לבער? בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לאו אם היה עשוי לחזק בו שכרי העריבה או לסתום בו נקב ואין חילוק בין אם היה זה בשולי העריבה או למעלה בשפתה כטל במיעוטו א"ע"ג דאיכא פלגי זיתי טובא בשטח כל העריבה, ואם לא עשוי לחזק חייב לבער, ודוקא כשיש בין הכל כזית דאז הכלי מצרפו אבל כשלא נשאר בין הכל כזית א"צ לבערו ואפילו אין עשוי לחזק, וי"א דאפילו פחות מכזית צריך ביעור ודוקא כשראו לאכילה קצת אבל אם היה מטונף קצת ופחות מכזית א"צ לבער.

באיזה אופנים מצטרפים שני הצאי זתים לכזית? היו בו שני הצאי זתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם רואים כל שאלו ניטל החוט ניטלין עמו חייב לבער ואינו מועיל אפילו היה עשוי לחזק ואם לאו אינו צריך לבער ודוקא כשהיו במקום העשוי לחזק העריבה דאל"ה הכלי מצרפן. היה חצי זית בבית וחצי זית בעלייה וכדו' הואיל ואלו הצאי זתים דבוקים בכותלים או בקורות או בקרקעות אינו חייב לבער א"כ יש כזית במקום אחד וי"א דאפילו אין דבוקים א"צ לבער כיון דהוי פחות מכזית כאו"א במקומו ולא חיישינן בזה שיתקצבו במקום אחד. ומ"מ ביטול צריך לכו"ע ואם לא ביטל קודם זמן איסורו צריך לבער אח"כ אלא מבטלו בלבו ודיו.

חמץ שנפסל מאכילה או שייחדו לשיבה מה דינו? חמץ שנחפשו ונפסל מאכילת הכלב קודם זמן איסורו מותר לקיימה בפסח ואם קודם פסח לא נתקלקל רק מאכילת אדם ובתוך הפסח נתקלקל ביותר עד שאינו ראוי לאכילת כלב חייב לבער. וכן שרפו באש קודם זמנו ונחרך עד שאינו ראוי לכלב או מותר לקיימו בפסח, לאפוקי לאחר זמנו לא נפקע איסורו עד דשריף ליה לגמרי. וכן גוש חמץ שייחדו לשיבה וטח אותו בטיט מותר לקיימה ואפילו לא נפסל החמץ מאכילה, ואף בדבדעתיה סילקו מתורת אוכל ובטלו רק לזה אפ"ה כ"ז שלא טח בטיט לא מהני ביטולו. וטח בטיט לחודיה לא מהני כ"ז שלא ייחדו לשיבה. וצריך לטוח אותו מכל צד. וכל אלו מותרים בהנאה אבל באכילה אסור מדרבנן עד אחר הפסח ודוקא אם אחשביה אבל אם נפל ממילא חמץ זה שנפסל מאכילת כלב לתוך המאכל אפילו רק ברובו אין לאסור לאכול אותו המאכל. ומה שעושיין משומן דגים עם לחם קלוי קודם הפסח אם ידוע לו שהלחם היה קלוי כ"כ עד שאינו ראוי לאכילת כלב מותר לקיימו בפסח ולמכור לעכו"ם אבל אסור לאכלה ואם אינו ידוע לו אסור אף לקיימו ולהינות ממנו. דיו שהוא מבושל בשכר שעורים קודם זמן הביעור מותר לכתוב בו, אבל אם ביטל נכרי בפסח את הדיו אסור לכתוב בו.

כלי הלישה האם די שמגעילן ומצניען או צריך למכרן לעכו"ם? עריבות שלשין בהן חמץ אין לסמוך על מה שרוחצים אותן בחמין ומגקרין החמץ מהן וצריך ליתנן במתנה לא"י עד לאחר הפסח או לטוהן בטיט, ודוקא בעריבות העשויות מנסרים גדולים שלשין בהם פת שיש חריצין בין נסר לנסר ומצוי שם חמץ אבל עריבות קטנות העשויות מחתיכה אחת ואין בהם שום סדק יוכל לנקרן כדי להצניען אבל לא להשתמש בהן בפסח ואם עבר ולש בהם בפסח אחר הגעלה מותר. וה"ה לבצק שבכלי נסרים שאינו יכול להוציאו וכן בדפי מולייתא ועצים מגלגלין וכל הכלים ששמשו בהם עיסה טוהן בטיט או מכרן לנכרי ואם עשויות מחתיכה אחת די כשמגקרין היטב ומצניען במקום צנוע. וטוב לעשות כן בכלים שמניחים בהם קמה כל השנה וכן בסלים של נצרים שיש בהם גומות שמניחים בהם פת כל השנה ויש להטמינם בחדר שאינו רגיל לילך שם. מפה שהיתה מונחת על שק קמה צריכה כבוס יפה בחמין ואפר וחביטה כדי להשתמש עליה בפסח.

אין צורת החמץ עומדת האם צריך לבער? כגדים שככסו אותם אפילו סמוך לפסח בחלב חטה וכן ניירות שדבקו אותם בחמץ וכל כיוצא בזה אפילו אם נראה עליהן קצת ממשות החמץ מותר לקיימן בפסח שאין צורת החמץ עומדת, ומ"מ אסור להציע בגדים המכובסים בחלב חטה על השלחן וכ"ש שאסור להניח בתוכן קמה של פסח, וצעיפי נשים הרגילין לתקן עם קמה עד שנעשין עבין קצת שדרך ליפרך מהן אין ללובשן בשעת אכילה והמדקדקים נוהגים שלא לכבס בגדים וצעיפים בתוך ל' בחלב חטה אלא בשאר מינים שאינם מחמשה מיני דגן. ומותר לדבק ניירות בחלון תוך שלשים לפסח ויש מחמירים אם נראה מבחוץ וצריך לדירהו לעשות הבצק בלילתו רכה מאד ויכניס כל הבצק בין הדבקים שלא יהיה מבצבץ לחוץ כלל. מיהו אם נעשו קודם שלשים יום לכו"ע אין לחוש אף שנראה מבחוץ וכן אם כל הדיבוק של חמץ בנייר היה פחות מכזית אף בתוך ל' יום א"צ לבער לכו"ע.

מאכלי רפואה שאינם ראויים רק לחולים האם צריך לבער? דבר שנתערב בו קודם הפסח חמץ מעליא ורק ע"י שנתערב אינו ראוי למאכל אדם כלל או שאינו מאכל כל אדם רק לחולים אע"פ שמותר לקיימו אסור לאכלו עד אחר הפסח ואף ע"פ שאין בו מן החמץ אלא כל שהוא הרי זה אסור לאכלו ומ"מ בהנאה מותר כשנעשה התערובות קודם פסח. ויש מתירים אם נתבטל קודם הפסח והכי קיימ"ל כשנתערב לח בלח ולא כשנתערב יבש ביבש.

שכר האם צריך לבער? שכר שעושים מחטים ושעורים חייבים לבערו ועובר משום כל יראה אם לא ביערו. וגם יש בו כרת בשתייתו אם איכא כזית בכדי אכילת פרס ואפילו אי לית ביה שיעור זה עכ"פ טעם חמץ יש בו וטעם כעיקר דאורייתא. אם נתערב השכר בדבר אחר אותו התערובות אסור בפסח.

העמיד דברים אחרים בשכר מה דינם? אם העמיד גבינות בחלא משכר שעורים או חטים או ביי"ש הנעשה מתבואה שהעמידה בשמרי שכר חייב לבערם בע"פ אפילו יש בהגבינות ששים נגד החלא, וחשוב כאלו הוא בעין ממש ולפיכך מי דבש שהחמיצו בשמרי דבש שבישל כל השנה ודבש הראשון שבישל היה מחומץ משמרי שכר וזה שבישל עתה רביעי או חמישי וכן לעולם חייב לבער אפילו מי דבש האחרון ואין להקל לשתות אפי' ביו"ט אחרון של פסח רק באותו מע"ד שאין בו חשש זה רק שנתבשל בכלי חמץ יש מקילין ביו"ט אחרון לשתותו [אכן במקומות שמבשלין המע"ד בכל השנה ביורות שמבשלין בו יין שרף לא מהני מה שאינו בן יומין]. וכן אם שפכו על הגבינות אחר שנעשו כבר יי"ש כדי לחזקם חייב לבערם אף שיש ס' בגבינות כנגדם. אם העמיד הגבינה ע"י קיבה והיא נכבש תחלה בכלי חמץ מעל"ע אסור לאוכלה ומותר להשהותה, ויש מצדדים דאם הועמד קודם פסח אין לאסור רק אם לא היה בגבינה ששים נגד הקיבה ובפסח דאיסורו במשהו אסור בכל גוונ.

באיזה אופן מותר אף שהעמיד בשכר? וכל זה כשמע"ד הראשון הועמד בשמרי שכר לבד [וכן מי דבש השני בשמרי מי דבש הראשון בלבד וכן כולם] אבל אם בשמרי שכר בלבד לא היה די להעמידו וערבו בו גם דבר אחר המעמיד שאינו חמץ ובהצטרפותם הועמד הרי הוא מותר אף בשתייה בפסח אם יש בו ס' כנגד שמרי השכר.

בדיעבד כשלא ביערם מה דינם? וכ"ז אינו אלא מדרבנן וכדיעבד אם שכח ולא ביערו בין בדבר המעמיד בין בדבר דלטעמא עבידא ועבר עליו הפסח יש להתיר במקום הפסד מרובה בהנאה ע"י השלכת הנאת המעמיד לים המלח וכן בעיסה שנתחמצה בשמרי שכר שחייב לבערה מן הדין אפילו יש בעיסה ששים נגדה אם שכח ולא ביערה ועבר עליה הפסח יש להתיר במקום הפמ"ד ע"י השלכת הנאת המעמיד לים המלח.

האם נכון לכתוב או ללמוד חמץ שלוששים בלי"פ פסח במיני בורית הנעשים מסטארט"ש?

הגב
בענינו...

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
מסודר להצטיינות על ידי
© מהמחלקת המסלול

דפי ציורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תמב סעיף ג
עד סימן תמוג סעיף א

ט"ו אדר

■ מחזור שינה אחת ■

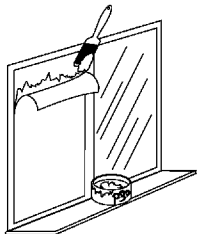
1 800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסדר לעניינים בלי שעות

מהנחלת המפעל ©

שו"ע סעיף ג'
ולכן מותר לדבק ניירות בחלון תוך שלשים לפסח

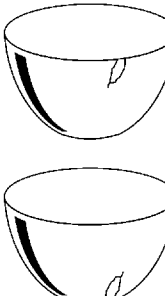
מ"ב ס"ק י"ז
ובדיבוק הניירות בחלון... ויכניס כל הבצק בין הדבקים שלא יהיה מבצבץ לחוץ כלל.

שו"ע סימן תמ"ב סעיף ג'
וכן ניירות שדבקו אותם בחמץ וכל כיוצא בזה, מותר לקיימן בפסח שאין צורת החמץ עומדת

שו"ע סעיף ח'
היו בו שני חצאי זתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם, רואים כל שאלו ינטל החוט ניטלין עמו, חייב לבער; ואם לאו, אינו צריך לבער.

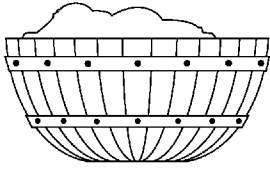
מ"ב ס"ק ל"א
בין אם היה זה בשולי העריבה או למעלה בשפתה:

לחוק בו שברי העריבה

לסתום בו נקב

סימן תמ"ב - שו"ע סעיף ז'
בצק שבסדקי עריבה, אם יש כזית במקום אחד חייב לבער; ואם לאו, אם היה עשוי לחוק בו שברי העריבה או לסתום בו נקב, תבטל במיעוטו, ואם לאו, חייב לבער

שו"ע סעיף י"א
עריבות שלשין בהן חמץ

מ"ב ס"ק מ"ז
וכתבו האחרונים דהכא מיירי בעריבות העשויות מנסרים גדולים שלשין בהם פת שיש חריצין בין נסר לנסר ומצוי שם חמץ אבל עריבות קטנות העשויות מחתיכה אחת ואין בהם שום סדק פשיטא דיוכל לנקרן כדי להצניען

וטח פניה שאור = מכל צד

בגמרא איתא וטח פניה בטיט

מ"ב ס"ק מ"א
או שייחדו לשיבה: גוש עבה של חמץ בין עיסה קשה ובין פת וייחדו לשיבה קודם פסח... אפ"ה כ"ז שלא טח בטיט לא מהני ביטולו. וטח בטיט לחודיה לא מהני כ"ז שלא ייחדו לשיבה:

מ"ב ס"ק מ"ט
דכן המנהג בדפי מולייתא ועצים מגלגלין וכל הכלים ששמשו במ עיסה

מ"ב ס"ק נ'
דשמא יש עליהם חשש חימוץ ונכנסו בין הסדקים:

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואיזה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף לזכות.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דבר מותר ליהנות מאותו הדבר והוי חליפי חליפין ושרי. ואפילו לפי דעת המחמירים בחמץ לאסור בחליפיו לדידיה גופיה מ"מ היינו דוקא שלקח חליפי חמץ בשעה שנתן החמץ אבל אם לקח את חליפי החמץ לאחר זמן לכו"ע מותר אף לדידיה. והחמץ עצמו לעולם עומד באיסורו בכל מקום שהוא ואסור לכל אדם ליקח אותו מהעכו"ם אפילו חזר העכו"ם והחליפו באתר ואפילו מכר הישראל להעכו"ם אחר הפסח. דגן שנתחמץ ועבר עליו הפסח ונזרע גדוליו מותרין וי"א דגדולין גרע מחליפין ולכו"ע אסור.

סדר ער"פ שחל בשבת. י"ד שחל להיות בשבת בודקין ליל שלשה עשר וצריך לברך על הבדיקה וגם לבטל כמו בשאר שנים בליל י"ד ומבערים הכל לפני השבת, ומשיריין במקום מוצנע מזון שתי סעודות לצורך השבת דסעודה שלישית זמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשותה לא במצה ולא בחמץ אלא במצה עשירה וצריך לעשותה קודם שעה עשירית. ובמדינות אלו שאין נוהגין לאכול מצה עשירה יקיים סעודה שלישית במיני פירות ויותר טוב בכשר ודגים מבפירות וה"ה דיכול לקיים כתבשיל אך יש נ"מ דזה אינו מותר רק קודם שעה עשירית והיכא שמקיים בפירות או בכשר ודגים יוכל לקיים אפילו אחר שעה עשירית אך בכ"ז יזהר שיאכל רק מעט ולא למלא כריסו כדי שיאכל מצה לתיאבון. וטוב ג"כ שיחלק סעודת שחרית של פת לשנים אך כ"ז אם יש לו שהות לברך בינתים ולהפסיק איזה שהות כדי שלא יהיה בכלל ברכה שאינה צריכה. ובשבת זה משכימים להתפלל ולא יאריכו הרבה כדי שיהיה להם שהות ולא יבואו לידי מכשול.

איזה מאכלים ובאיזה כלים מבשלין בשבת זו? אין מבשלין לשבת זה דייסא וכיוצא בזה דבר שדרכו לידבק בכלי ואין עושים בו פת הצנומה בקערה. ואם עבר ובשל והמאכל דבוק בקדירה וא"א לקנחו יש להדיחו מעט רק בכדי שיעבור החמץ ואם אפשר בקינוח לבד אסור להדיח שלא לצורך, ומ"מ אם אפשר להדיח ע"י עכו"ם עדיף אם א"א בקינוח. טוב שיבשלו בכלים חרשים המוכנים לפסח. ונהגו שאחר התפלה אוכלים מאכלים קרים של חמץ ואחר חצי היום אוכלים תבשילים חמים שעמדו בתנור ושנתבשלו בכלים של פסח ויוצאים בזה סעודה ג'.

היאך מבערין החמץ בשבת אחר הסעודה? אחר שאכל בשבת זה סעודת שחרית יער המפה שאכלו בה ויקנה הקערות כאצטכו ויטמנם מן העין עם שאר כלי החמץ, ואותן פירוירין דקים וקינוח הקערות אין צריך להוציאן מרשותו דנדרסין ברגלים ומתבערים מאליהן ומ"מ טוב שיכבד הבית אח"כ ע"י עכו"ם ואם אין לו עכו"ם יכבד בעצמו ע"י שינוי כבוד. ואם נשאר פת יכול ליתנו במתנה גמורה לא"י שלא על מנת לצאת בו לר"ה ואפילו בסתמא שרי ולאפוקי היכא דאמר לו ישראל בהדיא דאסור ומ"מ בעל נפש ראוי שיתנה עמו ע"מ שלא להוציא, אבל לכרמלית מותר אפילו לומר לו בהדיא להוציא, וי"א דר"ה הוא דוקא בששים רבוא ולדידה כל עיירות שלנו כרמלית הן, ואינו מותר ליתן רק דבר מועט אבל הרבה אסור מיהו דבר מועט מותר ליתן לו אפילו כמה פעמים ודבר מועט הוא כדי סעודה אחת ובכרמלית מותר בכל גווי.

יש לו חמץ הרבה שא"א להוציאו מה יעשה? אם יש לו חמץ הרבה בחדר מיוחד ושכח למכור אותו בע"ש צריך ליתנו במתנה לנכרי ויכול ליתנו לנכרי מכירו ומיודעו שיודע בו שיחזיר לו אחר הפסח רק דצריך להקנות לו בקנין המועיל דהיינו בהגבהה או במשיכה שימשכנו העכו"ם לרשותו ואם החמץ רב שא"א למושכו יקנה לו במסירת המפתח ואף שאסור ליתן מתנה בשבת לצורך מצוה מותר. ואם ירא ליתן במתנה שמא לא יחזירו לו י"א דיכול גם למכור לעכו"ם וי"א דמכירה אסור בכל גווי אפילו אינו לוקח מעות ממנו כלל אלא קוצץ עמו סכום המקח או מוכרו לו כשער שבשוק בלי קציצת סכום המקח ומקנה לו החמץ באחד מדרכי הקניה.

מאימתי מתחיל איסור חמץ בערב פסח? חמץ מו' שעות ולמעלה ביום י"ד אסור בהנאה אכן עדיין אין על אכילתו חיוב כרת עד הלילה וכן לענין כל יראה וכל ימצא אין עובר במה שמשהה החמץ משש שעות ומעלה כ"ז שלא הגיע ימי הפסח ומ"מ אף שאינו עובר בכל יראה עובר בכל רגע ורגע שמשהה החמץ בביתו על מ"ע דתשבתו. ואסרוהו חכמים שתי שעות קודם דהיינו מתחלת שעה חמישית ואפילו חמץ נוקשה שהוא חמץ דרבנן ג"כ אסור באלו השתי שעות וכ"ש חמץ ע"י תערובות ויש מקילין באכילת נוקשה בשעה חמישית. ומיהו כל שעה חמישית מותר בהנאה ורשאי למוכרו לא"י אפילו הרבה ביחד שודאי לא יאכלנו קודם פסח ואפילו דבר שנקרא שם בעליו עליו, ויכול להאכילו לבהמה חיה ועוף ובלבד שיעמוד עליהם לראות שלא יצניעו ממנו ויבער מה ששיירו ממנו וה"ה קודם אלו השתי שעות דמליל י"ד ואילך שמחוייב בבדיקת החמץ מחוייב להזהר בזה, ומתחלת שעה ששית ולמעלה אסרוהו גם בהנאה.

היאך מחשבין השעות זמניות או שוות? שעות אלו מחשבין לפי שעות זמניות, ובשנת העיבור שהיום ארוך אלו הארבע שעות לפי ענין היום ומותר לאכול חמץ עד שליש היום וה"ה במדינות שהימים שלפני הפסח קצרים מחלקין הי"ב שעות לשעות קטנות ואינו רשאי לאכול רק עד שליש אותו היום, וחושבין את היום מעלות השחר עד צאה"כ וי"א דחושבין מהנץ החמה עד עת השקיעה ועד שליש מזה השיעור יהיה מותר לאכול חמץ ולתתחלה טוב להחמיר כדעה א', וי"א שמותר לאכול עד כ' שעות שוות קודם הצות ואפילו אם היום ארוך מותר לאכול יותר משליש היום והיינו עד סוף שעה עשירית מחצות הלילה וכן לענין מכירת החמץ, והעיקר כדעה הראשונה ואין לאכול כ"א עד שליש היום וכן לענין מכירת חמץ שזמנו שעה אחת יותר חשבין שעות זמניות ומ"מ בדיעבד אם לא מכר עדיין והפסד מרובה יש לסמוך אדעה אחרונה ויש לו שהות למכרו עד שעה קודם הצות.

מי קודם ביעור חמץ או קבורת המת? אם יש לקבור מת בע"פ בבוקר אם יש שהות לקבורו וישאר זמן לאכילת חמץ יקברו המת קודם אכילה ואם הזמן דחוק ואפשר שלא ישאר זמן לאכילה מוטב לאכול מקודם ולקיים אח"כ ביעור חמץ בזמנו ואח"כ יתעסקו בכרכי קבורת המת.

יש לו חמץ של ישראל אחר מה יעשה? ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר כפקודן יעכבו עד שעה חמישית בתחלתו ולא ימכרו מקודם שמא יבוא בעליו ויקננו ואם לא בא בעליו ימכרו לא"י ואם לא מכרו חייב לבערו בזמן איסורו בשעה ששית אפילו אם אינו חייב באחריות ואפילו אם לא קיבל עליו שמירה כלל משום ערבות וי"א דיש עליו חיוב מן התורה לבער אף שהחמץ אינו שלו כיון שהחמץ בביתו והוא של ישראל. ואם הוא מסתפק שבשעה חמישית אפשר שלא ימצא קונים כלל מותר למכרו מקודם. במקום שיכול למוכרו לעכו"ם ויחזירו לו העכו"ם אחר פסח [כמנהג מכירת חמץ שלנו] אסור למוכרו מכירה חלוטה. אם היה באפשר לו למכרו ונתעצל ולא מכרו עד שהוצרך לבערו בין שומר חנם ובין שומר שכר פטור. מיהו אם החמץ הוא ממושכן אצלו ועבר שעה ה' ולא מכרו ואח"כ כשהגיע זמן איסורו הוכרח לשרפו הפסיד חובו [ואם מכרו בע"פ אע"פ שמכרו בזול אין עליו כלום וההפסד הוא על הלוה] מיהו אם המשכון הוא בעין כגון שלא בערו המלוה לאחר זמן הביעור והשהה אותו עד לאחר הפסח אפשר דיכול לומר לו הרי שלך לפניך אע"פ שאינו שוה עכשיו כלום.

חליפי וגדולי חמץ האם אסורים? אם קנו שום דבר בחמץ אחר שש שעות וה"ה בפסח גופא מותר אפילו למי שקנהו גופא וכ"ש דלאחרים שרי ליהנות מאותו דבר מפני שחמץ אינו תופס דמיו. וי"א דמ"מ לבעל החמץ עצמו קנסו רבנן ואינו מותר לדידיה אלא בשמכרו או החליפו אחרים חמצו שלא בידיעתו ויש להחמיר שלא במקום הפסד מרובה. ואף לדעה זו אם עבר וקנה מן הדמים איזה

י"ד שחל בשבת שצריכין לבטל החמץ בשבת ושכח עד מתי יכול לבטל?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות תלמוד

הלכתא דיומא
כל הזכויות שמורות
אוסף מחקרים מיליוני
© המחלת והמגלה

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תמג סעיף א
עד סימן תמד סעיף ה

ט"ז אדר

■ מחזור שינה אחת ■

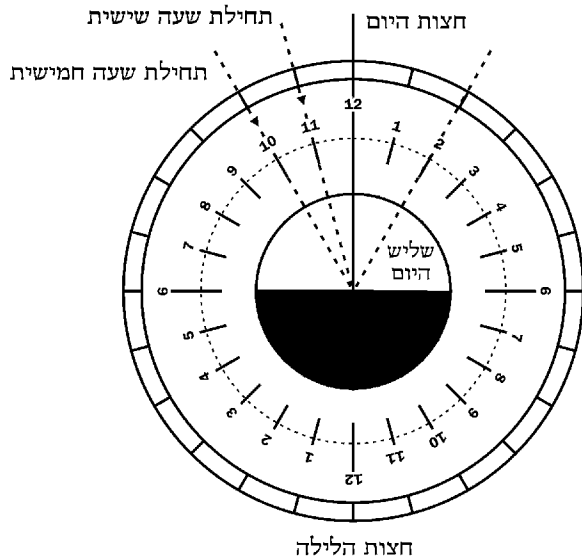
1800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהדורת המסל

סימן תמ"ג - שו"ע סעיף א
חמץ מו' שעות ולמעלה ביום י"ד, אסור בהנאה, אפי' חמצו של א"י אסור ליהנות ממנו, ואסרוהו חכמים שתי שעות קודם דהיינו מתחלת שעה חמישית, ומיהו כל שעה חמישית מותר בהנאה ומתחלת שעה ששית ולמעלה, אסרוהו גם בהנאה.

שו"ע סעיף א'

הגה: ובשנת העיבור שהיום ארוך, אלו הארבע שעות לפי ענין היום

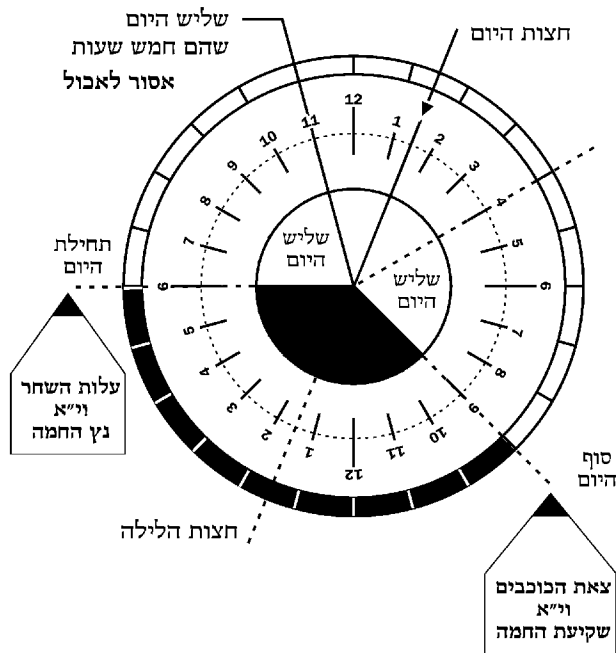
מ"ב ס"ק ז'

היינו דלעולם חשבינן היום לשתיים עשרה שעות וממילא בימים הארוכים משערים בשעות גדולות, ולפיכך בשנת העיבור מתר לאכל עד שליש היום אף על פי שהיום ארוך יותר משתיים עשרה שעות שלנו.

כגון שמגיע לשליש היום חמש שעות. ודע דלפי זה הוא הדין במדינות שהימים שלפי הפסח קצרים, מחלקין השתיים עשרה שעות לשעות קטנות ואינו רשאי לאכל רק עד שליש אותן היום.

מ"ב ס"ק ח'

וחושבין את היום מעלות השחר עד צאת הכוכבים, וי"א דחשובין מהנץ החמה עד עת השקיעה.

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירושו לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני חמץ בערב פסח לאחר שש - סימן תמ"ג

הטעם	לא יעשה - אינו עובר	הטעם	יעשה - עובר	האופן / הדין
לא האכל עליו חמץ על הקרבן משעה שראוי לקרבן - דבדאורייתא לא כתיב חמץ - דכתיב שבעת ימים שאר לא ימצא בכתיבם (מ"ב א' ב')	אסור ליהנות מדאורייתא - אפילו מעכו"ם - ואינו עובר בכל יראה ואינו חייב כרת (שו"ע א' מ"ב א')	על העשה דתשבתו דקאי על אחר שש (מ"ב א')	עובר בכל רגע שמשעה בביתו ולרש"י עובר גם על כל יראה (מ"ב א' באה"ט א')	חמץ אחר שש שעות ערב פסח עד הלילה
משום יום המעונן דאדם עשוי לטעות אז בשני שעות (מ"ב ג')	אסור לאכול אפילו נקשה וכ"ש ע"י תערובות מתחלת שעה חמישית (שו"ע א' מ"ב ג')	דאינו חמור כ"כ	הנב"י מקיל באכילת נקשה בשעה חמישית (מ"ב ג')	לאכול חמץ בשעה חמישית וששית
מדרבנן גזירה אטו שעה שביעית דאסור מן התורה (מ"ב ו')	מתחלת שעה ששית ולמעלה אסור בהנאה (שו"ע א')		כל שעה חמישית מותר בהנאה (שו"ע א')	ליהנה מחמץ בשעה חמישית וששית
דשם בעליו ישראל עליו	הב"ח מחמיר כשידוע שלא יאכלה קודם פסח כשהשם בעליו עליו לא למכור בהשלושים יום קודם פסח והמחמיר תע"ב (באה"ט ג')	כיון דעדיין הזמן שמוותר למכור לא גזרינן פישודו שמוכר לו הישראל בפסח (מ"ב ד')	מותר אפילו הרבה ביחד שוראי לא יאכלנו העבו"ם קודם פסח ואפילו שם ישראל עליו (שו"ע א')	למכור לעכו"ם החמץ בשעה חמישית
דאסרוהו בהנאה גזירה אטו שעה שביעית דאסור מן התורה (מ"ב ו')	מתחלת שעה ששית אסור מדרבנן ומתחלת שעה שביעית אסור מן התורה (שו"ע א')	דמותר בהנאה - דמומן שמחוב בבדיקת חמץ מחיוב להזהר בזה (שו"ע א' מ"ב ה')	עד שעה ששית מותר - ומליל י"ד ואילך מותר בתנאי שיעמוד עליהם שלא יצניעו ממנו (שו"ע א' מ"ב ה')	להאכל חמץ לבהמה חיה עוף לפני פסח
דאסור בהנאה ואפשר שעומד להריח ולמ"ד אסורא במשהו אמרינן ריחזא מילתא ושמא יבא לאכלו (באה"ל ואפילו)	האחרונים אוקרים להריח (באה"ל ואפילו)	לפי מה דקיי"ל ביו"ד דדבר שאינו עומד להריח מותר להריח בו (באה"ל ואפילו)	יש מפקקים אם אסור (באה"ל ואפילו)	לרית פת חמה של עכו"ם מיומן שנאסר בהנאה
דהמכירה חשוב הנאה (באה"ל אסרוהו)	לכתחילה אסור למכור או ליתן במתנה (מ"ב ו')	דלכמה פוסקים ליכא כל יראה לפני פסח (באה"ל אסרוהו)	בדיעבד אם מכר מהני שלא יהא אסור אחר הפסח ויש מצדדים שאפילו אחר שעה שש קודם פסח (באה"ל אסרוהו)	למכור חמץ או מכר חמץ לעכו"ם משעה ששית
שלא יבוא לידי משול לאכול חמץ במוקד האסור ולא כולי עלמא ירצו להתענות כל היום ולסמוך על אכילת פירות ואין בוין המת שיוכלים אח"כ לקברו במתנית (שע"צ ט')	יאכל קודם אם הזמן דחוק ואפשר שלא יאשר זמן לאכילה מוטב לאכול קודם וי"א להוליך המט קודם לבית הקברות (מ"ב י' שע"צ ט')	דאין נכון לבני חבירה לאכול קודם קבורת המת (מ"ב ו')	יקבור אם יש שעות אח"כ לאכול חמץ (מ"ב ו')	לקבור מת ערב פסח בבוקר קודם שאוכל
דס"ל דסמכין אשנויא בגמרא דאין אדם טועה יותר משני שעות - לסמוך על דעה שס"ל כן לכתחילה (מ"ב ט')	וי"א שחשבינן שעות בינונית - אדם טועה יותר משני שעות - מרובה ויכול למכור עד שעה קודם חצות לפי שעות זמניות (מ"ב ט')	שס"ל שזה עיקר	כתב הפוסקים שכן עיקר אפילו לקולא נגד דעה שני' שס"ל שעות זמניות (מ"ב ט' באה"ל ויש)	לחשב השעות שמוותר באכילה ובמכירה לפני ענין היום
דכשיחשב מהנץ תמיד הזמן מאוחר מאם יחשב מעלות	וי"א דחושבים מהנץ החמה עד עת השקיעה שזה קולא (מ"ב ח')	שכשיחשב מעלות תמיד הזמן מקודם מאם יחשב מהנץ	כן כתבו הרבה אחרונים וזה לחומרא ולכתחילה טוב להחמיר (מ"ב ח')	לחשב השלוש היום מעלות עד צאת הכוכבים
שמא יבוא בעליו ויקחנו (מ"ב י')	לא ימכרונו מקודם שעה חמישית (מ"ב י')	שמא יבוא בעליו ויקחנו - דהו"ל כמשיב אבידה לבעלים (מ"ב י' מ"ב י"א)	יעכבנו בידו עד שעה חמישית - ומותר למכור אם מסופק שמא לא ימצא קונים כלל (שו"ע ב' מ"ב י"א)	ישראל שהיה בידו חמץ לפני פסח קודם שעה חמישית
שמשיב לחבירו אותו החמץ שנפקד (מ"ב י"א)	אסור למכרו לחליטין במקום המנהג שלנו שמוכרין לעכו"ם והעכו"ם מחזיר לו אחר הפסח (מ"ב י"א)	דהוי לוי כמשיב אבידה דאח"כ יאסר בהנאה - שלא יסמוך על הנפקד דשמא שכח למכור (מ"ב י"א באה"ל ימכרונו)	ימכרונו לעכו"ם - וגם המפקד יראה למכרו לעכו"ם (שו"ע ב' באה"ל ימכרונו)	ישראל שהיה בידו חמץ לפני פסח קודם שעה חמישית
דאינו בכלל שמירה למכרו אדרבה בזה מוציא מרשות בעליו ולא מצינו שמחויב לשלם אם אינו משיב אבידה (מ"ב י"ב)	רוב אחרונים מסכימים דפטור אפילו שומר שכר (מ"ב י"ב)	דפשיעה הוא דהו"ל למוכרו קודם זמן איסורו (מ"ב י"ב)	י"א דחייב לשלם אם נתעצל ולא מכרו אף שהוא שומר חנם וי"א רק בשומר שכר (מ"ב י"ב)	החייב לשלם הנפקד להמפקד אם לא מוכרו חמץ לפני פסח
דיכול לומר לך הרי שלך לפניך אע"פ שאינו שוה כלום דחקרון שאינו ניכר - דהפסד על הלוח (מ"ב י"ב)	אם לא שרפו והחמץ בעין אפשר דלא היפסיד חובו - או אם מכרו בזול (מ"ב י"ב)	דכל זמן שאינו מחזיר המשכון לא יוכל לתבוע ואינו חשוב אונס בהחזירו דהרי יכול למכרו (מ"ב י"ב)	אם עשה כדן ושרף החמץ הפסד חובו (מ"ב י"ב)	להפסיד חובו כשהלוח על חמץ ולא מוכרו עד אחר שעה חמישית
		כיון דחמץ בביתו והוא של ישראל - דאין ספק מוציא מידי וודאי (מ"ב י"ג י"ד)	יש עליו חייב לבערו וי"א דמן התורה אפילו אינו חייב באחריות אע"פ דאפשר שמוכרו הנפקד (שו"ע ב' מ"ב י"ג י"ד)	ישראל שהיה בידו חמץ לפני פסח קודם שעה חמישית
		בדיעבד אינו תופס דמיו לבד בע"ז והקדש ושביעית - דהוי חליפי חלופין - דהוי כמותנה בעלמא (מ"ב ט"ו ט"ז)	לאחרים מותר ליהנות או למי שקנהו אם החליפו שלא מדיעתו - ומותר לכי"ע אם עבר וקנה מן הדמים - או אם לקח חלופי החמץ לאחר זמן (מ"ב ט"ו ט"ז)	להנות בדבר שקנו בחמץ אחר שש שעות
		כיון דחכמים הטילו איסור עליו הרי בחתיכה דאיסורא - דס"ל דגרע מחלופין (מ"ב י"ז)	האיסור חמץ לעולם באיסורו - גזילו יש אונסים אפילו אחר פסח (מ"ב י"ז)	האיסור הנאה מחמץ כשהחליפו או שנזרע

דיני ערב פסח שחל להיות בשבת - סימן תמ"ד

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
זמן בריקת חמץ כשחל י"ד ניסן בשבת	בודקין ליל י"ג בברכה (ש"ע א' מ"ב א')	כמו בשאר שנים בליל י"ד (מ"ב א')	לא ימתין לבדוק בערב שבת (מ"ב ב')	דאין בודקין לאור החמה (מ"ב ב')
לשירי מוהחמץ מזון לסעודות לשבת	משיירין מזון שני סעודות - חרץ להניחו במקום מוצע - ולמנהיגו יכול אפילו יותר מבי סעודות אם רוצה לאכול בלידה (ש"ע א' מ"ב ג' באה"ל משערין)	לסעודת שבת - שלא יצטרך בדיקה אחרת - דלמנהיגו דמבער קודם חצות ערש"ק (תליד ש"ע א' באה"ל ומשירין)	אינו משייר לסעודה שלישית (ש"ע א')	זמנה אחר מנחה ואז אינו יכול לעשותה לא במצה ולא בחמץ אלא במצה עשירה (ש"ע א')
לקיים מצוות שלש סעודות בשבת זו במדינות שנהגו לאכול מצה עשירה	במצה עשירה שנלושה במי פירות - קודם שעה עשירית (ש"ע א')	שרק מצה זו מותר לאכול ערב פסח - דמשעה עשירית ואילך אסור לאכול כדי שיאכל מצה לתאבון	לא במצה ולא בחמץ (ש"ע א')	דאסור לאכול מצה ערב פסח - שבזמן שלש סעודות כבר נאסר חמץ (מ"ב ה')
לקיים מצות שלש סעודות בשבת זו במדינות שלא נהגו לאכול מצה עשירה	טוב שיחלק הסעודות שחירת ולהשיות איזה זמן בין הסעודות - ויכול לקיים בקנידל"ך או בכשר ודגים או בפירות - והשביי היה עוסק בתורה (מ"ב ח' באה"ט א')	ד"א שמקיים בזה ש"ס - דבשעת הדחק יכול לסמוך על המקלין דס"ל בכל שבת ויכול לקיים כך (מ"ב ח')	לא יחלק הסעודה אם אין זמן להשהות בין הסעודות (מ"ב ח')	כדי שלא יהיה בכלל ברכה שאינה צריכה (מ"ב ח')
המקיים שלש סעודות בקנידל"ך או בכשר ודגים או פירות אחר שעה	המקיים על בשר ודגים ויכול אחר שעה עשירית ועדיף מלקיים על פירות (מ"ב ח')	ד"א שלא יעשה על פירות (רצ"ב ש"ע ה')	קנידל"ך אינו מותר אחר שעה עשירית וגם בכשר ודגים לא ימלא כרסו (מ"ב ח')	כדי שיאכל מצה לתאבון (מ"ב ח')
לבער ולבטל החמץ	טוב לבער ערש"ק בתחלת שעה ששית - וביום השבת יבטלנו קודם זמן אסור (ש"ע ב')	ככל השנה שלא יבא לטעות בשאר שנים לבער אחר חצות - כבכל השנים (ש"ע ב')	אינו צריך לבטל ערב שבת בשעת ביעורו (מ"ב י')	דסוף סוף יהיה צריך לבטל ביום מחר שהרי חזור וזוכה הפת שמשיר לצורך השבת (מ"ב י')
לבשל סעודה שבת בכלים	טוב שיבשלו בכלים חדשים המוכנים לפסח (מ"ב י"ד)	שלא יצטרך להדיח הכלים מחמץ	אין מבשלין דייסא וכדומה דבר שדרכו לדבק בבלי (ש"ע ג')	דיצטרך להדיחם ואסור שאין להם צורך היום (ש"ע ג')
הכלים שבישלו בהם חמץ	לקנחו ואם א"א לקנחו יש להדיחו מעט (רמ"א ג')	להעביר החמץ (רמ"א ג')	אסור להדיחו אם אפשר לקנחו ע"י קנח לבד (מ"ב י"ג)	דחשוב שלא לצורך (מ"ב ג')
אחר שאכל סעודת שחזרית בשבת זה	ינער המפה שאכלו בה ויקנח הקערות באצבעו ויטמנם מן העין (ש"ע ד')	להעביר החמץ	אין צריך להוציא מרשותו הפרורין דקים וקניח הקערות (מ"ב ט')	דנדרסין ברגלים ומתבערין מאליהם (מ"ב ט')
לכבד הבית בשבת זו	טוב שיכבד הבית אח"כ ע"י עכרים (מ"ב ט"ז)	אם אין לו עכרים וכבד בעצמו ע"י שינוי בבגד (מ"ב ט"ז)	אם אין לו עכרים וכבד בעצמו ע"י שינוי בבגד (מ"ב ט"ז)	
ליתן הפת או דבר אחר שנשאר מהסעודה לעכרים	פת מותרת אפילו מתנה גמורה (ש"ע ד')	דצורך מצוה שלא יהא חמץ ברשותו (מ"ב ט"ז)	דבר שאינו חמץ (ס' ש"ו)	דאסור ליתן במתנה בשבת
האופן שמוותר ליתן לעכרים פת בשבת זו אפי' במתנה גמורה	בעל נפש ראוי שינתנה ע"מ שלא להוציאו - ולכרמלית מותרת אפילו להזמיר לו שירציאו (מ"ב י"ז י"ח)	שלא יהא עכרים כשלוחו - דשבות דשבות מותרת במקום מצוה (מ"ב י"ז י"ח)	לרשות הרבים אסור לומר לעכרים שירציאו מרשותו (מ"ב י"ז)	דשבות האמירה לעכרים (מ"ב י"ז)
השיעור פת שמוותר ליתן לעכרים בשבת זו	דבר מועט אפילו כמה פעמים - ובכרמלית מותרת אפילו הרבה (ש"ע ד' מ"ב כ')	דע"פ דרך הערמה שרי - דמותר מטעם שבות דשבות במקום מצוה (מ"ב כ')	אסור ליתן הרבה אם יש רשה"ר (ש"ע ד')	דמוכחא מילתא שנותן לו להוציאם (מ"ב כ')
אם שחב למכור הרבה חמץ שיש לו בחזר מיוחד	יתנם לעכרים במתנה ע"י אחד הקנינים שמועיל - וי"א דמותר גם למכור אם יראו הדוכנים לא יחזרו אחר הפסח (מ"ב כ')	דלצורך מצוה מותר ליתן מתנה - דס"ל דלא מקרי מקח וממכר כשעושה להנצל מאיסור חמץ (מ"ב כ')	י"א דאסור למכור אפילו אינו ליקח מעות אם קוצץ עמו סכום או מוקנה לו מצרכי הקניה (מ"ב כ')	דס"ל דלא התירו חכמים בשבת מקח וממכר גמור אפילו לצורך מצוה (מ"ב כ')
אם נשאר חמץ אחר שאכלו	מבטלו ונפחה עליו כדי עד מקראי י"ט ויאן מבער - וכן שעה ששית מותר לזנוק לעכרים או לכלב - ולהשליכו לית הפסח או לנחר מותר אחר שעה ששית ע"י עכרים (ש"ע ה' מ"ב כ"א)	דלא יעבור בעל יראה ושלא יבא לאכלו - דעדיין מותר בהנאה	אחר שעה ששית אסור בהנאה ואסור לטלטלו בעצמו (מ"ב כ"א)	מדרבנן גזירה אטו אחר שבע
לבטל בסוף שעה חמישית	צריך לבטל החמץ אפילו כבר ביטלו מאתמול (ש"ע ו' מ"ב כ"ב)	כדרך שמבטלו בשאר שנים (מ"ב כ"ב)		
ההולך ב"ד לחבר מצוה ונוזכר או ספק שיש חמץ בביתו להחזיר לביתו	יחזור לבער אם יכול לחזור ולבער ולעשות מצותו או אחר שעה ששית (ש"ע ז' מ"ב כ"ט)	מאחר שלא יבטל המצוה ע"י הביעור יקיים שניהם - דאינו ברשותו לבטל מצות תשבינו חמרו ט"פ שיעבר עליו כל רגע (מ"ב כ"ז כ"ט)	קודם שעה ששית אם לא ישאר זמן בינים להמצוה לא יחזיר רק יבטלנו בלבד במקום שהוא (מ"ב כ"ט)	שהרי אחר הביטול הביעור מדרבנן ובמקום מצוה העמידו דבריהם על דברי תורה (מ"ב כ"ט)
ליחשב דבר מצוה שלא יצטרך לחזור לבער כגון	למול בנו וסעודת איסוחין י"א רק חתן ויש מקליף אף הקריאים להסעודה - ותנאים (ש"ע ז' מ"ב כ"ד כ"ה באה"ט ח')	דבמקום מצוה העמידו חכמים על דין תורה (מ"ב כ"ט)	סעודת ברית מילה - וי"א אפילו מערב כדי ללמוד אצל רבו כשאי אפשר לקיים המצוה ע"י אחרים (מ"ב כ"ג ל"א)	דלא מקרי מצוה לענין זה לבטל מצות ביעור - דמשעה המצוה גדול מהלימוד אפילו מצוה דרבנן (מ"ב כ"ג ל"א)
ההולך להציל הצלת נפשות	יקרבונו אפילו יש שעות בינים לחזור ולבער כל שעה בכל יראה (מ"ב כ"ט)	דגדול כבוד הבריות שרחה כל המצות שבתורה בשב ואל תעשה כשמתבטלת מעליה (מ"ב כ"ט ע"ב כ"ו)	אסור לזנוק ממנו עד שיקברנו (מ"ב כ"ט)	משום כבוד הבריות (מ"ב כ"ט)
ההולך להציל הצלת נפשות ונוזכר שיש חמץ בביתו להחזיר לבער	י"א אחר זמן הביעור יחזור לבער אם יש שעות להציל אח"כ (מ"ב ל')	דאחר זמן ביעור לא מהני ביטול (מ"ב ל')	לא יחזור אפילו יש ספק אם יכול להציל אח"כ אפילו יש שעות ביום וי"א אפילו יכול לקיים שניהם ולהציל אח"כ (ש"ע ז' מ"ב ל')	דכתיב ואלא אדכיב מיטריד ולא יכול להציל אח"כ (מ"ב ל')
יצא הדרך לצורך עצמו וזוכה שיש בביתו חמץ קודם שעה ששית	ליתר מכביצה יחזור מיד אפילו כבר החזיק בדרך (ש"ע ז')	לבער כמצות חכמים שאין דוחין מצות חכמים מפני דבר רשות (מ"ב ל"ב)	לפחות מכביצה אינו צריך להחזיר אם החזיק בדרך (מ"ב ל"ג)	דכיון שבדרך כבר לא הטריחוהו חכמים לחזור לפחות מכביצה (מ"ב ל"ג)
ההולך לדבר רשות ונוזכר שיש לו חמץ בביתו אחר שעה ששית	יבטלו בלבד קודם שתחמיץ - ואחר שהחמיץ יבער חניק (ש"ע ח' מ"ב ל"ח)	דכל זמן שעדיין לא החמיץ יכול לבטלו דהיינו כקודם זמן איסור - דעובר כל שעה בכל יראה (מ"ב ל"ד ל"ז)	לפחות מכיות אינו צריך להחזיר (מ"ב ל"ג)	דחמץ אחר זמן איסורו לא מהני ביטול (ש"ע ח')

לאיזה גוי מותר ליתן חמצו בער"פ? אם נתנו לאינו יהודי קודם שעה ששית אינו צריך לבער ומ"מ נכון לינהג שלא להוציא כל חמצו הנשאר לו בנתינתו לעכו"ם ולקיים מצות השבתה בשעה ששית בפירושים שמניח לשורפם אלא יניח מחמצו לכל הפחות כזית כדי לקיים מצות תשכיתו כתיקונה. ואסור ליתן לעבדו ולשפחתו נכרים שמזונותן עליו אם הוא הרבה שא"א שיאכלנו קודם זמן האיטור ויש מתירין כיון שאינו פורע לו בזמן האיטור אלא קודם הפסח פורע לו מה שמחויב לו וכשיבוא הפסח אינו מחויב עוד במזונותיו רק שאסור לו לומר בפירוש שיחזיק החמץ כל ימי הפסח אלא יתן לו בסתם ויאמר לו הילך חמץ זה בחובך ושוב לא יהיה לך מזונות עלי כל ימי הפסח ועכ"פ יש לו ליהדר שלא יאכל העבד החמץ בביתו.

פחם ואפר החמץ לאחר שריפתן האם אסורים? אם שרפו קודם שעה ששית מותר ליהנות בפחמין שלו בתוך הפסח וה"ה שמותר בשעה ה' לבשל בו ושאר מיני הנאות אכן המנהג לעשות לו מדורה בפ"ע אפי" בשעה ה' ונהגין לשרוף אותו בחצר ולא בכירה. אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הואיל והוא אסור בהנאה הרי זה לא יסיק בו הנור וכיריים ולא יבשל ואם בישל או אפה הפת והתבשיל והפחמין והאפר שלו אסורים בהנאה ולכן אסור להתחמם אצל הפחמין או ליהנות לאורו וכה"ג וכן באפרן לכבס בהן בגדים וכדומה ומ"מ מותר לכסות בהן דם שחיטה. ואפילו אם בשעה שנתן הפת לתוך התנור כבר נהפך החמץ לגחלים או אפילו לאפר חם ונאפה על ידן ג"כ אסור, ואפילו אם גרף האפר והגחלים ואפה ובישל נגד חומו לבר ג"כ אסורים כמה אחרונים הפת והתבשיל.

נתערב פת שנאפה באפר חמץ באחרים מה דינם? אם נתערב הפת בככרות אחרות ואינו ניכר כולן אסורות בהנאה ואין לו תקנה להתיר פת או תבשיל זה ע"י פדיון דמי הנאת החמץ שישליך הדמים לאיבוד, ויש תקנה למכור הפת לעכו"ם חוץ מדמי איטור שבו רק שיהיה לפרו הפת קודם שימכרנו להעכו"ם [אם הוא מקום שנהגין היתר כפת עכו"ם] דאם לא יפרד חיישינן שיחזור וימכרנו לישראל, ואפילו בלא נתערב פת או תבשיל זה באחרים ג"כ יש תקנה זו דמכירה ויש אוסרין אם לא נתערב ובמקום הפסד מרובה או שעת הדחק יש לסמוך להקל. ואם נתערב פחמין של חמץ עם פחמין של עצים ששרפו בו את החמץ אסור ליהנות מכולם ואינם בטלין אפילו באלף.

האם יש היתר להשליך החמץ במקום הפקר? קודם זמן איטורו יכול להשליכו במקום שהעורבים מצויים שם ודוקא ברחוב שהוא מקום הפקר ולא בחצרו, ואם מצאו אחר זמן איטורו שלא אכלוהו העורבים אם הפקירו וזרקו למקום הפקר קודם זמן האיטור שוב אין עליו חובת ביעור אלא דאפילו אם הניחו במקום המופקר לכל צריך שיפקירו לגמרי בפיו ובלבו ולא יהיה בדעתו בשעת הפקר לחזור ולזכות בו לאחר הפסח שאם יש בדעתו כן אינו הפקר גמור כל זמן שלא זכה בו אחר.

מצא חמץ בביתו ביו"ט מה יעשה? המוצא חמץ בביתו אם הוא בחול המועד יוציאנו מרשותו ויבערו מיד. ואם הוא י"ט יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערו לפי שלא יוכל לטלטלו ביום טוב גם לשרפו במקומו אסור אפילו אינו מזיז החמץ כלל, ואפילו בחמץ שלא ביטלו כגון שנתחמץ ביו"ט דא"א לבטלו ועובר על כל יראה אפ"ה אין תקנה רק בכפיית כלי וי"א דדוקא בחמץ שביטלו קודם יו"ט אבל בחמץ שלא ביטל מותר לטלטלו ולהשליכו לנהר או לבית הכסא או לפררו ולזרוק לרוח ואפילו לשרוף מותר לכמה פוסקים. ונהגו העולם כדעה הראשונה ובכל גווני כופין עליו כלי מ"מ היכי דנהוג כסברא האחרונה נהוג ואין להם לבטל מנהגם, וכ"ז דוקא בחמץ גמור אבל בתבשיל שנאסר משום שמצא בו חטה וכדומה אפילו לסברא אחרונה אסור לבערו ביו"ט אלא יכפה עליו כלי וישנהו עד חוה"מ ואפילו נמצא החטה בתבשיל בשביעי של פסח דאם ישנהו עד שנכנס יום האחרון יהיה מותר להשהותו ונמצא כמשהה החמץ ע"מ לקיימו אפ"ה אין לו לבערו בפסח ואפילו ע"י עכו"ם אלא כופה עליו כלי ואחר יו"ט שורף החטה ואוכל התבשיל. ואם יש נכרי לפניו יכול להטילו לים או לבית הכסא על ידו ואפילו בחמץ שכבר ביטלו ומ"מ אין העולם נוהגין כן ובכל גווני כופין עליו כלי.

נשאר לו חמץ אחר הביעור מה יעשה? אם נשאר חמץ אחר שאכלו מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ומבערו, ודוקא דלית כותי או כלב ליתנו לו דאל"ה אף שכבר עברו ד' שעות ועומד בשעה ה' יטלטלו ויתן להם וכן מותר לטלטלו ולהשליכו לביה"כ אם יש לו ביה"כ בחצירו ואם נשתהה עד שעה ששית דאז אסור בהנאה ואסור בטלטול אפ"ה שרי ע"י עכו"ם שיזרקו בנהר או לביה"כ.

הולך לדבר מצוה ולא ביער חמצו מה יעשה? ההולך ביום י"ד לדבר מצוה כגון למול את בנו [וסעודת ברית מילה לא מיקרי מצוה לבטל מצות ביעור] או לאכול סעודת אירוסין בבית חמוי ודוקא בחתן עצמו ויש שמקילין ג"כ באחר אם קרוי לסעודת אירוסין, וה"ה סעודה שעושין בשעה שהכלה מקבלת סבלונת וה"ה בזמנינו כשעושין סעודה בשעת כתיבת התנאים, ונזכר שיש לו חמץ בביתו וה"ה אם מסתפק שמה יש לו חמץ אם יכול לחזור לביתו ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער ואם לאו יבטלנו בלבו, ודוקא שהוא עדיין בשעה המישית שיכול לבטל אבל אי קאי כבר בשעה ששית ע"כ יחזור לבער אע"ג דע"ז יתבטל מצות מילה, אכן אם הולך להתעסק במת מצוה ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו ואפילו בתוך הפסח שבכל שעה עובר בכל יראה ואפילו יש שהות ביום שיוכל לחזור לביתו ולבער החמץ ולחזור ולילך ולקברו בו ביום אע"כ אסור לו לזוז ממנו עד שיקברנו. ואם היה הולך להציל מן הנחר וכדו' יבטלנו בלבו ולא יחזור אפילו יש שהות לבער חמץ ולחזור ולהציל, ולאחר שעת הביעור דלא מהני ביטול יחזור לבער כיון שיש שהות להציל אפ"כ ודוקא כשכרי לו שגם אפ"כ יכול להציל אבל מספיקא לא יחזור וי"א שביש שהות בודאי אפ"כ להציל ג"כ לא יחזור לבער. ואם יצא לצורך עצמו יחזור מיד לבער ואפילו כבר החזיק בדרך ואפילו לילך ללמוד אצל רבו מקרי דבר הרשות לגבי מצות בעור.

איזה שיעור חמץ צריך שיהי' שיוצרך לחזור? עד כמה הוא חוזר עד כביצה פחות מכאן מבטלו בלבו ודיו, ואפילו אם הלך לדבר הרשות כיון שהחזיק כבר בדרך לא הטריחוהו חכמים לחזור כשהחמץ הוא פחות מכביצה אלא די לו בביטול ואם הגיע שעה ששית שאין יכול שוב לבטל צריך לחזור מיד אפילו אין שם אלא כזית חמץ אבל אם אין שם אלא פחות מכזית לא הטריחוהו חכמים לחזור אלא ילך לדרוכו וכשיחזור לביתו יבער ואם הוא יו"ט או שבת יכפה עליו כלי עד הערב.

באיזה אופנים יכולים לבער החמץ מן העולם? כיצד ביעור חמץ שורפו עד שנעשה פחמים או פוררו לפירושים דקים וזורה לרוח או זורקו לים או לנהר. ואם היה החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה כגון פת יבש קשה או חטים יבשים שנתחמצו הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים, ובפת פוררו לפירושים ובחטים מחתכם דק דק או טוחנם כדי שיהיו נוחים להמים מהרה בתוך המים ויש מקילין בחטים שאין צריך לחתכם אלא מפזרן ע"פ המים שלא יוכל אדם ללקטן ודיו, ובמקום הדחק כגון שיש לו חטים הרבה וישתהה עד שיבוא לחתכם או לטוחנם יש לסמוך על סברא זו, ויש מחמירים אפילו בפת שאינו קשה דבעי פירור כשמטילים לים ולנהר ויש להחמיר ולעשות פירור בכל מקום. אכן אם משליכו לבה"כ הרי הוא כמבוער מן העולם לגמרי ואין צריך לפררו קודם שמשליכו אפילו הוא פת קשה וכיו"ב ובלבד שלא ישליכנו שם לפני חזיר אבל כשאינו משליכו שם לפני חזיר אע"פ שסופו לבוא לשם אין לחוש לזה. מי שיש לו מים מכוונסין ובהם דגים לא ישליך לשם החמץ שצריך לבערו אפילו מפררו קודם שמשליכו.

איזה מהאופנים מנהגינו לעשות? המנהג לשורפו ואפילו אם שורפו בזמן הראוי דהיינו בסוף שעה ה' כמנהגנו או בכל שעה ששית וכ"ש במצא חמץ לאחר שש או בפסח גופא דבודאי יש לנהוג לכתחלה לבערו ע"י שריפה דוקא, וטוב לשרפו ביום אך אם רוצה לשורפו מיד אחר הבדיקה כדי שלא יגררנו חולדה הרשות בידו. ושורפין בשעה המישית שהרי צריך לבטל אפ"כ ובשש לאו ברשותיה לבטלו. אם יש לו הושענות טוב לשרוף החמץ בהושענות.

מצוי שהחמץ לא נשרף לגמרי בער"פ ונשאר מומץ ברחוב האם יש חיוב על הבעלים לבערם?

הגב
בענינו

Sponsored By: DollarPhone

זכות תלמוד

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מלי ידוע
© המחלקת המשפטי

דיני ביעור חמץ - סימן תמ"ה

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
ביעור חמץ	שורפו עד שנעשה פחמים או פוררו חורקו לרוח או לים (שו"ע א' מ"ב א')	דכתיב תשביתו בכל דבר שאתה יכול להשביתו - ופוררו שלא ימצאנו מי שהוא ויהנה ממנו (מ"ב ב' ג')	המנהג לא לבערו בכל דבר רק בשריפה אפילו בזמן הראוי וכ"ש במצא בפסח (רמ"א א' מ"ב ו')	ליחוש לדעת הפוסקים אין בעור חמץ אלא שריפה (מ"ב ו')
הביעור חמץ ע"י לפררו לזרקו לים	צריך לפררו קודם שזורקש החמץ קשה או למים מכנסיין ובהם דגים יש להחמיר לפררו בכל מקום (מ"ב ה')	כדי שיהיו נוחים להמיס מהרה בתוך המים - שהרי נהנה במה שהדגים יאכלוהו - דלכמה פוסקים צריך פיורו אפילו בפת שאינו קשה (מ"ב ה')	בפת שאינו קשה אין צריך פיורו - ויש מקילין בחיטים שאין צורך לחתכם ויש לסמוך עליהם במקום הדחק - וכשמשליכו לבית הכסא אין צורך לפררו קודם אפילו הפת קשה וכלכל שלא ישליכו שם לפני חויר (מ"ב ה')	שנמיס מהרה בתוך המים - דכשמופרן על פני המים לא יוכל אדם ללקטו - דחשוב מבורר מן העולם לגמרי - שאסור להאביל לבהמה אפילו של עכו"ם או הפקר (מ"ב ה')
לשרוף החמץ ביום	המנהג לשרפו ביום - ושורפין בשעה חמישית (רמ"א א' מ"ב ז')	דמיא דנותר שהיה נשרף ביום וי"א כדי שיזכור לבטל ביטול שני שמבטלין ביום - שצריך לבטל אחר"כ ואחר שש לאו ברשותו לבטלו (רמ"א א' מ"ב ז')	אם רוצה לשורפו בלילה אחר הבריקה שלא יגורנו חלדה הרשות בידו (רמ"א א')	דחשוב מתקיים תשביתו בזמנו חל עליו חובת ביעור (מ"ב ח')
לשרוף החמץ	טוב לשרפו בהושענות - ונהגים לשרופו בחצר (מ"ב ז' י"א)	הואיל ואתעביד בו חדא מצוה לתעביד בו גם מצות תשביתו - במקום מופקר (מ"ב ז' י"א)	לא ימנע מלעשות שריפה לשרוף אפילו אין לו חמץ ישרוף הכלי שלקח לבדיקה (רמ"א ג')	שלא ישכח חובת ביעור (רמ"א ג')
לבער חמץ הנשאר שלא ניתנו לעכו"ם	נכון להניח מחמצו לכל הפחות כזית לבערו (מ"ב י')	לקיים מצות תשביתו כתיקונה (מ"ב י')	נכון שלא להוציא כל חמצו הנשאר לו בנתינתו לעכו"ם ולקיים מצות השבתה בפירוורם (מ"ב י')	שהפירוור נשבתים ועומדים ואפילו מניחם אינו עובר בכל יראה (מ"ב י')
ליתן חמצו לעכו"ם קודם שעה ששית	י"א דמותר לפרוע גם חובו של מיי הפסח בחמצו כשמונותיו עליו אפילו הרבה חמץ אם נתנו קודם הזמן (מ"ב ט')	דמה איכפת לו מה שמונותיו עליו כיון שאינו פורע לו בזמן האסור. (מ"ב ט')	אסור לומר לעכו"ם שיחזיק החמץ כל ימי הפסח - ולא יאכל העכו"ם החמץ בביתו - וי"א דאסור ליתן כשמונותן עליו אם אי אפשר לאכלו קודם זמן האיסור (מ"ב ט')	שא"כ רוצה בקימו של חמץ אסור - שלא יחשדו אותו שפורע חובו בחמץ (מ"ב ט')
להנות מהפחמים שנעשה מחמץ שנשרף	אם שורפו קודם שעה ששית (שו"ע ב')	שהרי החמץ לא נאסר או בהנאה (מ"ב י"א)	אם שרפו משעה ששית ולמעלה - וי"א אפילו גרף האפר וגחלים מהתנור (שו"ע ב' מ"ב י"ד)	הואיל ושרפו לאחר שנאסר בהנאה וכיון דהגורם ניכר חשוב כחד גורם (שו"ע ב' מ"ב י"ב)
לבשל בחמץ ששורף או שאר הנאות	בשעה חמישית מותר לבשל בו וגם שאר הנאות (מ"ב י"א)	שעדיין זמן שמוותר להנות מחמץ	המנהג לעשות מדירה בפני עצמו אפילו בשעה חמישית ולא לשורפו בהכירה (מ"ב י"א)	שלא יבא להקל גם בשעה ששית (מ"ב י"א)
להנות מהתבשיל שאפה ע"י חמץ ששורפו לאחר שעה ששית ונתערבו באחרות או לא נתערב באחרות	ימכור הפת לעכו"ם חוץ מדמי אסור שבו - ויזהר לפרו הפת קודם ורק במקום שנהגו היתר בפת עכו"ם - ובמקום הפסד מרובה אפילו לא נתערב באחרות (מ"ב י"ג)	דנמצא שאינו נהנה כלל מהחמץ - דבלא פירר חיישינן שיחזור וימכרונו לישראל - דע"י מכירה זו לא נהנה מהחמץ (מ"ב י"ג)	כולם אסורים בהנאה אפילו אינו ניכר ואין תקנה בפסח ע"י להתיר פירון דמי החמץ להשליך לאבוד ויש אוסרין למכור אם לא נתערב (מ"ב י"ג)	הואיל ושרפו אחר שנאסר בהנאה והאיסור הנאה הגורם ניכר ונראה שבתן בהפת (שו"ע ב' מ"ב י"ב)
להנות מהפחמים או מהאפר של חמץ שנשרף אחר שעה שש	מותר לכסות בהן דם שחיטה (מ"ב י"ד)	דמצות לא להנות נתנו (מ"ב י"ד)	אסור בהנאה כלהתחמם נגדו או להנות לאורו או לכבס בהם בגדים - אפילו נתערבו בפחמים אחרות באלף אסור ליהנות מכולם (מ"ב י"ד ט"ו)	הואיל ושרפו אחר שנאסר בהנאה - דדבר שיש לו מתירין לא בטיל (שו"ע ב' מ"ב ט"ו)
להשליך החמץ במקום שעורבים מצויים שם	מותר קודם זמן איסורו במקום מופקר לרבים - ולהפקירו לגמרי בפיו ולבו (שו"ע ג' מ"ב י"ז י"ח)	דתינן שיאכלוהו העורבים - שאם יש בדעתו לחזור ולזכות לאחר פסח אינו הפקר גמור כל זמן שלא זכה בו אחר (מ"ב י"ז י"ח)	לאחר זמן איסורו - ואפילו מפקירו קודם הזמן אם היה בדעתו בשעת הפקר לחזור ולזכות בו (מ"ב ט"ז י"ח)	שחייב להשביתו ולבערו לא מהני שיפקירו שהוציא הכתוב מרשותו ואסור בהנאה (מ"ב ט"ז)
מצא חמץ שהשליך קודם זמן איסורו במקום עורבים לאחר זמן איסורו	להאחרונים יכול להניחו שם במקום מופקר אם הפקירו וזרקו למקום הפקר קודם זמן האסור (מ"ב י"ח)	דשוב אין עליו חובת ביעור (מ"ב י"ח)	להמתיר לא יניחנו שם אלא יבערו אפילו במקום מופקר לרבים ולמ"ב רק בחצירו או חצר של שותפין לא יניחנו שם (שו"ע ג' תליג מ"ב כ"ח)	

אם נתערב לח בלח מתבטל בששים ואם נתערב יבש ביבש מתבטל אחד בתרי אך צריך לאכלו קודם הפסח דבפסח חוזר וניעור, ואם עירבו במזיד כגון שצריך הדבר לעשותו ולתקנו עם חמץ כגון מוריים שמשמין בו לחם קלוי אע"פ שיש בו ס' כנגד הלהם אסור וחייב לבערו מד"ס קודם הפסח ואם לא יבערו ועבר עליו הפסח י"א שאסור בהנאה אא"כ מוכר לנכרי חוץ מדמי איסור שבו. ונותן טעם לפגם נמי שרי. וחמץ נוקשה תוך הפסח יש שמחמירין לאסרו במשהו אבל דעת הרבה אחרונים בטל בששים אפילו תוך הפסח ויש לסמוך עליהם בשעת הדחק. ואף ביו"ט האחרון אף שהוא ג"כ מדרבנן אסור באכילה ע"י תערובות משהו כמו בפסח.

האם מחמירין בכלי שני ובצונן בחמץ בפסח? חטה שנמצאת בע"פ אפילו אחר שש בתרנגולת מבושלת מותר לאכלה אפילו בפסח אם נצטננה קודם פסח, וה"ה בחטה שנמצאת בע"פ כמצה שנאפה היום בטילה בס' אפי' אם לא הסירה אך שנתקרה קודם הפסח מותר לאכול המצה ויסיר החטה משם אף בפסח. אבל אם חממו התרנגולת בפסח בעוד שהחטה בתוכה חוזרת ליתן טעם בתוכה בפסח והוי במשהו, אבל אם נטלה החטה מתוכה ואח"כ חממו התרנגולת מותר. ומיהו בחימום כלי שני כגון שעירו מים רותחין בקערה והניחו בה התרנגולת אין לחוש, ואם הניחו תחית כשר ורותח בקערה של חמץ יש להחמיר בדבר עב כזה לעולם הוא ככ"ר כ"ז שהיד סולדת בו ואפשר דה"ה אם הניחו אותה מקערה לטעלע"ר. ויש מחמירין בכלי שני בפסח וטוב להחמיר אם היד סולדת בו, ואם החטה אינה בקועה רק נתרככה ויש הפסד מרובה ומניעת שמחה יו"ט יש לסמוך להקל. ובכשר דאית ביה פילי נאסר הבשר ע"י המים שנכנס בתוך הפילי אף שהם צוננים, והמים בעצמן אסורין ע"י החטה אף בלא פילי, וי"א דצונן אינו בולע כלל ורק ממנהגא נהגו להחמיר אף בצונן ובענין מנהגא המקיל במקום הדחק לא הפסיד.

האם אמרינן חוזר וניעור לחמץ שנתבטל קודם הפסח? אם נתערב החמץ קודם הפסח אפילו אחר שש ונתבטל בס' אינו חוזר וניעור בפסח לאסור במשהו ויש חולקים. ונוהגין כסברא הראשונה ומותר אפילו חזרו וחממו בפסח בכל תערובות שהוא לח בלח כגון שכר שנתערב ביין וכה"ג וקמח בקמח ג"כ מקרי לח בלח, ובלח בלח אפילו לא נודע התערובות עד הפסח ג"כ אמרינן דכבר נתבטל, ומיהו בדבר יבש שנתערב קודם פסח בין שנתערב חמץ במצה חד בתרי או שנתערב בששים ויותר אמרינן דחוזר וניעור בפסח וצריך לאכלו קודם פסח. ואם היה חד בתרי אסור אף להשהות מדרבנן ואם היה ששים יכול לבשלו קודם פסח עד שיהא נימוח ויהיה חשיב כלח ואז מותר אף לאוכלו בפסח וי"א דאף יבש ביבש דאמרינן דחוזר וניעור אינו אא"כ יבשל אותם בפסח דאז חוזר החמץ ונותן טעם בהשאר אבל לאכול כך שרי.

אם יש לחוש שנפל בעין מה דינו? כשיש לחוש לתערובת כגון פת שנפל ליין אע"פ שנטלו משם קודם הפסח אסור בפסח לשותותו דחיישינן שמא נשאר בו פירורין ונותנין טעם בפסח אבל מותר בהנאה ומכ"ש דמותר לקיימו, ואפילו לקח קודם הפסח מאותו חבית יין לאחר שהוציא הפת ממנו ועירבו בחבית אחרת של יין ג"כ נאסר כולה דשמא נפל הפירורין גם שם. ולא מחמירין אלא כשלא סיננו קודם הפסח [ואף שכפסח סיננו לא מהני] אבל אם סיננו שרי אף דנשרה מעל"ע [אם יש ששים ביין נגד כל הפת], ודוקא ביין שהוא צלול ומסתנן ע"י מסננת שנקביה דקין מאד שא"א לפירורי פת לעבור דרך שם אבל אם נפל הפת במי דבש שלפעמים הם עבים ואינו עובר אלא במסננת שנקביה אינם דקין כ"כ חיישינן שמא יעבור גם הפירורין דרך שם. ואפי' לא עבר מעל"ע מנפילת הפת עד עכשיו אסור משום דדרכו להתפרר ולהיות נמס בתוך המים ואפילו סינון המים לא מהני אם לא שסיננו קודם הפסח דאז מה שנימס בטל בששים. אם שאב זוהומא של מי דבש בנפה שניפו בה קמח שרי לשותותו בפסח דבטל בס' דהוי לח בלח.

מצא חמץ ביו"ט שני מה יעשה? יש מי שאומר דאם מצא חמץ ביו"ט שני אינו כופה עליו את הכלי אלא יוציאנו ויבערנו מיד וה"ה אם מצא ביו"ט ראשון שצריך לכפות עליו כלי יעמוד כן עד הלילה וכשיגיע יו"ט שני יבערנו וכמה פוסקים חולקים ע"ז דיו"ט שני שוינהו רבנן כיו"ט ראשון לכל דבר. ולהלכה אם כבר ביטל חמצו יו"ט שני כראשון רק אם לא ביטל חמצו או נתחמץ תוך הפסח דאינו בכלל ביטול והיה בזה שיעור כזית יש לסמוך על סברת היש מי שאומר ולטלטל בעצמו החמץ להשליכו לים או לבית הכסא.

מצא פת ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה? מצא פת בפסח בביתו ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה מותר אפילו באכילה דאולינן בתר בתרא. ואפילו מצא הפת בגומא או בחור אין חוששין שמא לא ראה אותה בשעת הבריקה ודוקא כשהגומא מגולה אבל אם מצא פת בגומא שאינה נראית לכל חייב לבערה מיד.

בכמה אוסר חמץ בפסח והאם טעם לבד ג"כ אוסר? חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו במשהו אפילו בהנאה, והיכא דאיכא עור הרבה צדדים להקל סמכינן אשאלתות דס"ל דחמץ בפסח שוה לשאר איסורין דבששים. וצריך לשרוף הכל ולא סגי בפדיון דמי החמץ ולמכור השאר ובמקום הפסד גדול מאוד א"צ לשרוף הכל אלא ימכור כולו לנכרי חוץ מדמי איסור שבו. מיהו כלים שנתבשל בהם אפילו בשלו בהם בפסח עצמו חמץ של ישראל הרבה ונבלעו בהם מותרים לאחר הפסח ואין צריכין שבירה או הגעלה ורק כשמשהה אותם צריך לשפשף היטב החמץ בעין שלא יהיה ניכר בהם.

באיזה אופנים דין חמץ בפסח כשאר איסורים? דין תערובתו כדין שאר התערובות אלא שמה שאוסר בשאר תערובות פחות מס' אוסר בחמץ במשהו אבל אם בשאר תערובות לא היה צריך ששים אלא קליפה או נטילת מקום אף בחמץ כן שחם בהם בלא רוטב די בנטילה כשאר איסורים וכן אם נגע ככר חמץ בככר מצה ושניהם חמין שהיד סולדת בהם ואין שם דבר המפפעפץ לא אסור אלא מקום מגעו בלבד לפי שאינו מבלע יותר, ואם יש שם דבר המפפעפץ כגון פשטי"ד מצה שיש בה שומן שנגעה בחמץ נאסרה כולה ואם נגעו מצות אחרות בזו שנאסרה יש להתיירם ע"י קליפה או שימכרם לנכרי.

באיזה אופנים אמרינן ריחא מילתא בחמץ בפסח? בדין ריחא מלתא לענין צלי כגון שהיה צלי שמן בתנור וככר של חמץ יש מקילין במקום דהיה מותר כשאר איסורים ולאפוקי כמה דמחמירין בעלמא כגון באם היה ההיתר דבר חריף ששואב האיסור בקרבן וכ"ש הכא לענין פסח ויש מחמירין דמשהו מיהו איכא ואסור אפילו בדעיבד, ודוקא במקום ששייך בו ריחא שהיה התנור קטן וסתום והחמץ והמצה שניהם מגולין בתוך התנור, אבל בדבר דלא שייך בו שם ריחא ואפילו לכתחלה מותר בעלמא כגון שהיה התנור גדול ופתוח או שאחד מהן מן שתיהם היה מכוסה בזה גם בחמץ אין להחמיר. ולענין הלכה במקום הפסד מרובה יש לסמוך אסברא ראשונה דגם בחמץ ריחא לאו מילתא היא, ואינו מותר אלא בשהיה התנור הקטן עכ"פ פתוח קצת במקום שהעשן יוצא אבל בסתום לגמרי לא מקילינן בחמץ אפילו במקום הפסד, וי"א דחמץ הטמונין לשבת אע"פ שמבשלין אותם בקדרה כיון ששוהין שם זמן רב והתנור סתום מכל צדדי ריחן חזק ודינן כצלי ואף בהפסד מרובה אסור בחמץ להמחמירם אבל רוב האחרונים הסכימו דבהפסד מרובה או בשעת הדחק יש להקל בדעיבד בצלי אפילו בקטן וסתום לגמרי וכמו בשאר איסורים וכ"ש בחמץ הטמונין לשבת דיש להקל במקום הפסד מרובה. והדף שסותמין בו התנור לכתחלה יש ליקח חדשה ובדעיבד אם סתמו התנור בישנה אפילו לא הדיחו אותה אינה אוסרת.

באיזה אופנים גם חמץ בטל בס' ונ"ט לפגם מותר? חמץ שנתערב משש שעות ולמעלה עד הלילה אינו אוסר במשהו אלא דינו כשאר איסורין וע"כ

שכח ותחב כף של חמץ לתוך תבשילי של פסח בער"פ לאחר שש מה דינו?

הגב בענינו

Sponsored By: DollarPhone

זכות תלמוד

כל הזכויות שמורות
אוסף החיפוש מלי ירוש
© מהמחלקת והסגל
ללימוד שלחן ערוך אורח
עם משנה ברורה

בו מי דבש של כל השנה ואם יש לספק שמא החמיצוהו בשמרי שחר אסור ודוקא במקום שדרך להעמיד בשמרים חיישינן לזה, ואם עשאוהו ביורות שמבשלין בו י"ש אסור בכל גווי ואפילו שזה כמה פעמים שבישלו בו שאר דברים בינתים אסור. וה"ה אם נתערב משהו מדברים אלו תוך המאכל שאין להחמיר לאסור התערבות והאחרונים הסכימו דבמקום הפסד מרובה יש להקל אפילו אם נתערב הרבה שאין ששים כנגדו ויש מקילין בכל הדברים שאין לחוש לפירורים [חזק משמן] אפילו שלא במקום הפסד מרובה, אכן אם ידוע שהכלי שנתבשל היה כ"י מבליעת החמץ אוסר התערבות דלכמה פוסקים נ"ט בר נ"ט אסור בחמץ אף קודם פסח.

מהו להסתפק ביין שמסתפק בו כל השנה והאם מהני סינון? יש מחמירין להסתפק מחומץ יין שמסתפקין ממנו כל השנה אפילו אם נעשה החומץ בכלי חדש וגם נשאבו ממנו בכלי פסח ואם סינון קודם פסח מותר, ומן החומץ שמונח בבית האוצר שרי. ובמקומות אלו שאין חומץ יין מצוי לא ראיתי מחמירין בזה וע"כ אפילו נסתפק ממנו שרי. עוד יש מחמירין לכתחלה שלא למלאות מן יין וחומץ יין תוך ל' לפסח בכלי חמץ ואם מלאוהו תוך שלשים נהגין שלא לשתותו בפסח והמיקל לא הפסיד כל שכן במקום שאין יין וחומץ מצוי, ואם הכלי היה מורק ושוטף שרי לכו"ע אם לא ששהה החומץ בתוכו מעל"ע ואז אפילו אינו כ"י אסור. במקומות שמערבין צוקער בחומץ יין אין להסתפק ממנו בפסח א"כ סינון קודם הפסח ובמקום הפסד מרובה מותר בדיעבד אפילו לא סינון.

חבית יין שנדבקו בבצק האם מותר לשתות היין בפסח? חבית יין שדבקו נסריו בבצק אם הוא תוך שני חדשים קודם פסח עדיין רך הוא ונתן טעם בפסח ואסור לשתותו אבל לקיימו שרי ואם נתנהו קודם לכן כבר נתייבש ואינו נתן טעם בפסח ושרי, וי"א דדי בשלשים יום וי"א לענין שיהא מותר לשתות היין בעינין דוקא ב' חדשים. מיהו אם יש כוית בצק במקום אחד שאין חוט הבצק נפסק בינתים וראוי להנטל כאחת אלו היה לח אפילו הוא קודם ב' חדשים חייב לבערו אע"פ שעשו לחזק א"כ טהו בטיט.

מלח שדכו אותה במדוכה של חמץ האם מותר למלוח בו? מלח ששמו במדוכה אפילו היא פת יומא שביים זה דכו בה ורק שהיא כעת נקיה ואפילו המלח מונח שם מעל"ע מותר למלוח בו בשר בפסח ואפילו מונח המלח במדוכה בפסח עצמו משום דאינו מפליט בצונן, ודוקא ביבש אבל בצונן לח וע"י שריה יש להחמיר. ואם נירוך המלח בתוכו מפליט מן הכלי אפילו אם היה יבש המלח לגמרי ואפילו היה המדוכה אינו כן יומא וגם קודם הפסח, ובמדוכות שלנו שרוב תשישה בבשמים וכה"ג אם נידך קודם פסח יש להתיר למלוח בו.

פירות חמוצים כגון בוסר האם הוי דבר חריף? בוסר שדכין קודם פסח במדוכות מחומצות אסור לאכלו בפסח וע"י חריף ודחוקא נבלע בבוסר החימוץ של המדוכה ואין בבוסר ששים נגד כל המדוכה לבטלו ואפילו קודם פסח יש להחמיר ובמקום ה"מ יש לסמוך על הפוסקים דס"ל דפירות חמוצים לא הוי בכלל דבר חריף, ואפילו שלא במקום הפסד שהחמירו במדוכה הוא דוקא במדוכה שרגילין לדוך בה חמץ אבל במדוכות שלנו שרוב תשישין בבשמים וכה"ג מתבטל בששים קודם הפסח. ובהפ"מ דסמכין דאינו חריף אפילו אם נעשה בפסח אינו אוסר אם היה הכלי נקי ובסתמא מחזיקין להמדוכה שהיא נקיה ואתי לאפוקי רק אם ידעינן שהיא מלוכלכת ואז אסור אפילו אם דכו קודם פסח, אבל אם חתכו בסכין של חמץ תוך הפסח יש להחמיר ולחוש לחמץ הדבוק עליו. וקודם הפסח שרי הבוסר ע"י הדחה שידחיהו אבל תוך הפסח יש להחמיר לכתחלה שלא לאכלו, ואין להחמיר אף בפסח רק בדברים שנעשים ע"י עכור"ם בקביעות אבל אם נעשה כן בביתו של ישראל באקראי כגון שחתך בסכין חמץ דבר שאינו חריף בפסח סגי בהדחה או בגרידה.

חתך דבר שהוא ודאי חריף בסכין חמץ מה דינו? וכ"כ אם חתכו בו דבר שאינו חריף אבל בדבר חריף [וה"ה בוסר לידין דס"ל דהוא ד"ח] אפילו אם הסכין היה ודאי נקי וחתכו בו קודם הפסח אסור לאכלו בפסח אכן זה אינו אלא דוקא בסכין שרגילין להשתמש בו חמץ לפעמים ויש בתוכו בליעת חמץ אבל אם אינו רגיל להשתמש בו בחמץ כלל כגון בצל שחתכוהו בסכין שגוררין בו בצק מן הערובה והיה נקי מותר הבצל ואף אם חתכוהו בפסח. אבל אם נתערב אותו דבר בתבשיל אפילו בפחות מששים אין לחוש ולהחמיר ולאסור מספק ויש אוסרין אפילו התערבות אם לא הורה הסכין מקודם ובהפסד מרובה או לצורך שמחת יו"ט יש להקל ובסכינים שחותכין בו לחם במדינותינו ידוע שנדבק בו פיורוי חמץ ולכן אפילו התערבות אסור אם לא הדיחו את הסכין מקודם.

דברים הנמלחים ונכבשים בכלי חמץ מה דינם? בשר יבש וגבינה ודגים שנמלחו קודם הפסח אפילו בכלי חמץ ולא נזהרו בהם לברוק המלח שמא נמצא בהם קצת פיורוי חמץ מותר לאכלם בפסח ואפילו נכבשו כל אלו מעל"ע בתוך הכלי ואפילו הוא כן יומו בדיעבד יש להקל, ואם היו מונחים בכלי של חמץ בציר שנעשה ע"י המלח י"א שאפילו מונח שם זמן מועט כדי שיתן על האור ויתחיל להרתיח יש לו דין כבוש וע"כ אם היה כן יומו מבליעת החמץ או שהיה מלוח הרבה כדרך שמולחין בשר לזמן מרובה אסור מה שמונח בתוך הציר וי"א שאף בזה אינו אסור א"כ ישהה מעל"ע בתוך הציר וגם יהיה מלוח הרבה ובמקום הפסד יש לסמוך להקל כמה שנעשה קודם פסח. מיהו דגים מלוחים השרוים במים בפסח בכלי חמץ יש להחמיר לכתחלה לזוהר מהן ואפילו הכלי אינו כן יומו מבליעת החמץ ואם שרו בכלי יו"ט שרי, אבל קודם פסח אין להחמיר אף לכתחלה אף אם היה הכלי כן יומו מבליעת החמץ ומ"מ בפסח גופא מחמירין אפילו שרה זמן מועט, ודגים מלוחים שרייתן עזים וחזקים הם ואפילו היו שרויין קודם הפסח בכלי חמץ יש להחמיר לכתחלה שלא לאכלן. ויש חולקין ומחמירין בכ"ז דחזור וניעור בפסח והמנהג להחמיר לכתחלה שלא לאכול גבינות ודגים ובשר יבש ובשר מלוח מחדש ושאר מיני מלוחים וכבושים חוץ מיו"ט האחרון של פסח אפילו הם כבושים בכלי יו"ט.

באיזה דברים שהמנהג להחמיר מהני הדחה ושרי? אבל אם הדיחו הבשר יבש או אפילו מלוח מחדש הרבה ממלח שלא נדבק וכן דגים יבשים שדרכן בהדחה והדיחו ג' פעמים קודם פסח בשיפושף ביד לכתחלה נהגין לאכלו, אבל תוך הפסח אין לשרותו ובדיעבד ידיה אף בפסח, והמנהג לשרותו ג"כ קצת כנהר או בכלי פסח בצוננת ע"י מים מחולפים ג"פ אבל לא בכלי חמץ, אבל דגים לחים מלוחים אפילו רוצה להדיח אסור שאין דרכן תמיד בהדחה, ולכן יש להקל בלאקסי"ו שדרכו בהדחה וכן בדגים מלוחים שמביאין בחביות שדרכן להדיח ומ"מ לא נהגו להקל בשום מין דגים מלוחים לאכלם תוך הפסח אף ע"י הדחה חוץ מיו"ט אחרון של פסח אכן בשעת הדחק או במקום מניעת שמחת יו"ט יש להקל באלו. כל דברים הכבושים כגון אוגערקע"ס ולימינע"ס וכיוצא בהם אין מתירים כלל ע"י הדחה כיון שאין דרכן להדיחן. ובכרכשות אין מועיל הדחה אפילו יבשות דדרכן בהדחה ואפילו לא ניתן שום בתוכו, וכן בגבינה אין מועיל הדחה מבחוץ, ואם היה תלוי הבשר יבש תוך החדר שמונהלין שם קמח לא מהני הדחה ויש לזוהר שלא לנהל קמחא דפיסחא סמוך למאכלים ומשקים או כלים של פסח מקום שהאבק יכול להגיע.

בדיעבד שלא הדיח האם אוסרין במשהו? כל הדברים שנהגו להחמיר הוא רק לכתחלה אבל בדיעבד שכבר בישל אותם ואפילו בלי הדחה ושריה וא"א לקיימם עד אחר הפסח אין להשליכם לאיבוד ומותר לאכלם בפסח וכ"ש שאין אוסרין תערובתן אפילו בפחות מששים, ואם יש דבר חריף בטבחיא אוסרין אפילו התערבות בפסח בחמץ גמור במשהו שהרי נחתך בסכין של חמץ ואפילו היה הסכין מקונח ונקי ואינו כן יומו יש מתירין בהפסד מרובה התערבות שנתערב פחות מסי' מן הטבחיא אם היה הסכין מקונח ואינו כן יומו. בדי"א בשום ובצל שבתוך המולייתא אבל שום שחותכין אותו דק דק ומערבין אותו במלח שמולחין בו בשר ליבש מותר לאכול הבשר בפסח ע"י שריה והדחה ודוקא אם הדיחו קודם פסח אבל בתוך הפסח אינו מועיל הדחה אלא קליפה.

דברים שנתבשלו בכלי חמץ או נפל פיורוי חמץ מה דינם? אבל בשומן מהותך בכלי חמץ אסור מדינא באכילה [אבל כהנאה מותר] אם לא היו נזהרין בשעת עשייתו מחמץ ושלא התיכו אותו בכלי חמץ שהם בני יומן ואפילו אם ירצה לסנן השומן ע"י בגד עב קודם הפסח מ"מ אסור ואפילו אומר עכשוו ברי לי שלא היה הכלי כן יומו מבליעת חמץ וגם ברי לי שלא נתערב פיורוי חמץ בתוך השומן אם בישלו אותו מתחלה לשם פסח אלא שהיה הכלי אינו כן יומו מותר לאכלו בפסח ובלבד שיערה אותו קודם פסח לכלי פסח ומ"מ לכתחלה אין להתיר השומן בכלי חמץ אפילו אם ידוע לו שהוא אינו כן יומו. וכן כל דבר שמבשלים בכלי חמץ כגון יין מבושל או מרקחת וכדומה אסור בפסח ואפילו נעשה הכל קודם פסח, וי"א דמרקחת כיון שהוא דבר קיוהא וחרף אפילו בידוע שלא היה הכלי כן יומו מבליעת חמץ אסור ואפילו ביו"ט אחרון וי"א דאפילו המרקחת הוא מדברים חריפים כגון צנון וכה"ג כיון דמטנגין אותן בדבש בטל חורפייהו. אם דרך בני אותו מקום לבשל מרקחת בכלים מיוחדים וגם כף מיוחד לנער בו הוי כאומר ברי לי. אם בשעת ההתכה מכויץ עצמו בשביל איזה דבר להתיכו בכלי חדש דוקא אף שלא התיכו לשם פסח מהני.

כמה מותר להקל באחרון של פסח? אבל ביום טוב האחרון יש להקל בכ"ז ואם ידעינן שהם בני יומן אין להקל אפילו ביו"ט אחרון, ודוקא בנעשה הכל קודם הפסח אבל בפסח אפי' אם ידוע שאינו כן יומו אסור לאכול אף ביו"ט אחרון. ולכן יש מקילין לשתות

דבר חריף שנחתך בסכין חמץ אינו כן יומו האם מותר באחרון של פסח? **הגב בענינו** **הכלת דיומא** כל הכוליות שמונח לחיוב שיתן עתך אר"ח יום משנה ברורה **דולר פון** **זכות תלמוד** **הכלת דיומא** כל הכוליות שמונח לחיוב שיתן עתך אר"ח יום משנה ברורה © המחלת דיומא

לכתחלה. עבר הפסח על החמץ ונתערב לאחר הפסח בשוגג בטל בס' אבל אם עירב במזיד דינו כנ"ל, וי"א דכשנתערב לאחר הפסח בין במינו בין שלא במינו כרובא סגי ובמקום הפסד מרובה או שעת הדחק יש לסמוך להקל. וכ"ז בשנתערב לח בלח או יבש בלח אבל אם נתערב יבש ביבש ככל הני גוונים אפילו חד בתרי בטל מותר לאחר הפסח באכילה. ובפחות מששים סגי ליה בהשלכת הנאת האיסור לים המלח ומותר ע"ז אף באכילה, ודוקא בשנתערב לאחר הפסח אבל אם נתערב קודם הפסח וכ"ש תוך הפסח אינו מותר לאחר הפסח ע"י פדיון אלא בהנאה ולא באכילה.

החמץ עיסה בחמץ שעבר עליו הפסח מה דינו? עיסה שנתחמצה בשמרי שר שערב עליו הפסח אע"פ שיש בה ששים נגד השמרים אסורה אפילו בהנאה דהוי דבר המעמיד ולא בטיל אפילו באלף והוי כאלו כולה איסור ומ"מ במקום הפסד מרובה יש להתירו בהנאה ע"י שישליך הנאת האיסור לים המלח וכן יכול למוכרו לעכו"ם ולא יקבל ממנו רק כשיעור עיסה בלא השמרים. מותר ליתן לתוך היין חלב חטה או חלב בהמה כשיש ששים כנגדו לתקנו שיהיה צלול ולא חיישינן שמא יאכל עם בשר או בפסח ואין כאן משום מבטל איסור לכתחלה.

חמץ נוקשה לאחר הפסח מה דינו? חמץ נוקשה אפילו בעיניה מותר בהנאה אחר הפסח ובאכילה אסור. אין לשחוק על השלחן עם קלפים וכדיעבד אם נפל ויש ששים כנגדו יש דעות בין אחרונים אם אסור במשהו ולשהותו עד לאחר הפסח לכו"ע שרי.

חמץ של עכו"ם ושל גר ושל שותפים שעבר עליו הפסח מה דינו? חמץ של אינו יהודי שעבר עליו הפסח אם הוא בצק או אפילו פת במקום שנוהגין היתר כפת של עכו"ם מותר אפילו באכילה, וה"ה של הפקר, וגר שמת קודם פסח והניח חמץ כל הקודם וזוכה בו אחר פסח מותר לו החמץ אף באכילה. ישראל שיש לו שותפות עם הנכרי בחמץ ועבר עליו הפסח וחלק עצמו עם הנכרי אחר הפסח חלקו של הנכרי אח"כ מותר בהנאה ודוקא כשהחמץ עמד בבית נכרי ואפשר דבזה אפילו באכילה מותר, וחלקו של ישראל אסור בהנאה, וה"ה שני ישראלים שיש להם שותפות ומכר אחד מהן חלקו לעכו"ם מותר החלק שנפל לאותו ישראל שמכר חלקו וחלק של ישראל אסור.

המקבל דורון של חמץ מעכו"ם בפסח מה יעשה? אם אינו יהודי מביא לישראל דורון חמץ ביום אחרון של פסח וכ"ש בפסח גופיה לא יקבלנו ישראל ואם קבלו אסור בהנאה לאחר פסח וגם לא יהא ניכר מתוך מעשיו שחפץ בו דאם יהא ניכר שחפץ בו כגון שאומר לו הנח במקום צנוע פלוני בחצרי חצרו קונה לו אבל אם אינו ניכר אף שעכו"ם משאירו להדורון בתוך ביתו שרי ואפילו אם היה זה ביו"ט ראשון נמי שרי. וטוב שיאמר שאינו רוצה שיקנה לו רשותו אף דמצד הדין אפילו בסתמא נמי שרי מ"מ לרווחא דמלתא יאמר בפירושו שאינו רוצה וכו' ובאופן זה אפילו אם מראה לו מקום להניחו שרי וצריך לזהר לכפות עליו כלי עד הערב אם הוא שבת או יו"ט אפילו יו"ט האחרון אא"כ הביאו ביו"ט האחרון סמוך להשיכה שבשעה מועטת אין לחוש שמא ישכח ויאכלנו ואם הוא חוה"מ צריך לעשות לפניו מחיצה גבוה י"ט.

זיתים שנכבשו או נחתכו בכלי חמץ מה דינם? זיתים שנוהרו לחתכם בסכין חדשה אפילו לא נזהרו לכבשם בקדירה חדשה אם אינה בת יומא מותרת לכולי עלמא דהמים מבטל חריפותן [ורק בעינן שלא יהו שם בכלי חמץ זמן רב שיתחמצו בו אלא יסלקם מקודם לכלי פסח] ודוקא כשהמים היו יותר מהזיתים הא לא"ה נשאר הזיתים בחריפותן. אבל אם הסכין שחתכו בו הזיתים [וה"ה צנון ובצל] הוא ישן אפילו הוא נקי ואינו בן יומו מבליעת חמץ [ואפילו הוא קודם פסח] אסור, ודוקא שנחתכו קודם שנתנו אותם לכבוש או אפילו לאחר שנכבשו ונתחמצו משא"כ בנחתכו לאחר שנתנו עליהן מים קודם גמר כבישתן המים מבטל חריפותן. ומי הזיתים שנכבשו קודם פסח אפילו חתכן בסכין בן יומו גם כן מותר לשתותן בפסח אם סיגנן מן הזיתים קודם הפסח. ואם נתבשלו הזיתים קודם הפסח גם הזיתים עצמן חוזרין להיות מותרין ויש מחמירין לאסור הזיתים אף לאחר הבישול ובמקום מניעת שמחת יום טוב יש להקל אם יודע שהסכין היה נקי. ואם הקדירה שנתנו בה הזיתים היתה בת יומא מבליעת חמץ אסורין הזיתים לאכלן בפסח אם שהו בתוכה מעל"ע. ואנו שמחמירין בנותן טעם לפגם בפסח אין להתיר בכ"ז אא"כ סילקן מהכלי חמץ קודם הלילה בע"פ.

יבש ביבש מתי נתבטל חד בתרי ומתי לא נתבטל אפי' באלף? יבש ביבש בחמץ אפילו באלף לא בטיל [ואין חילוק בין אם נתערב מין במינו או נתערב מין בשא"מ] ודוקא כשנתערב בפסח אבל אם נתערב בע"פ עד הלילה דינו כשאר איסורין ובטל ברוב. ומ"מ צריך שיהיו נאכלין כולם קודם הלילה דאל"ה אמרינן דחוזר וניעור בפסח. י"א דכ"ז דוקא כשהאיסור הוא מחמת עצמו שהוא חמץ אבל אם היה היתר בעצמו ורק שנבלע בו חמץ משהו בטל חד בתרי אפילו תוך הפסח אבל כמה אחרונים חולקים ע"ז ובכל גווני לא בטיל. כלי חמץ שנתערב בתוך כלי פסח בפסח דינו כמו יבש ביבש דלא בטיל ואסור להשתמש בהם בפסח ואף כשנתערב בערב פסח נכון להחמיר שלא להשתמש בהם אכן אם הכלי חמץ היה אינו בן יומו במקום מניעת שמחת יו"ט יש להקל אם נתערב בע"פ. ואם נאכל אחד מהם אפילו נתערב רק חד בתרי מותר לאכול השאר.

האם מותר נ"ט לפגם בפסח? נותן טעם לפגם מותר גם בפסח אפילו באכילה ואפילו אין בתערובות ס' נגדו ויש מחמירין וכן נוהגין, ובמקום שאין המנהג ידוע יש להורות דהמיקל לא הפסיד והמחמיר תבא עליו ברכה, ובמקום שיש מנהג להחמיר אפילו משהו ונותן טעם לפגם אסור באכילה ובהנאה ומ"מ לענין הנאה למכור לעכו"ם יש להקל בזה שהוא גם משהו. וביום טוב האחרון יש להקל אם מתרמי שתייהן יחדו אפילו באכילה. ומיהו לענין ריח דיש מחמירין אם מצטרף לזה ג"כ נטל"פ ממשוהו יש להקל. ומ"מ אם נפסד לגמרי עד שיהא כעפרא בעלמא אין בו איסור כלל ואפשר דאף שנפסד לאחר זמן איסורו דאסור בהנאה מ"מ אינו יכול לאסור התערובות.

חמץ שנתערב מה דינו לאחר הפסח? חמץ שנתערב קודם פסח בששים ועבר עליו הפסח מותר לאחר הפסח ואם נתערב בפחות מששים אף שאין בו כזית בכדי אכילת פרס ועבר עליו הפסח אסור ודוקא במין בשאינו מינו אבל במין במינו אפילו אם נתערב חד בתרי ועבר עליו הפסח מותר באכילה וי"א דבאכילה אסור אבל בהנאה לכו"ע שרי. אסור לערב חמץ לכתחלה קודם הפסח בס' כדי לאכלו בפסח אבל מותר לערב בס' כדי לשהותו עד אחר פסח. חמץ שנתערב בפסח בשוגג ועבר ושהה כל הפסח אפילו במזיד שרי לאחר הפסח אפילו באכילה אבל אם עירב במזיד דינו כמבטל איסור

מעשה שהיה באחד שחתך השומין שבישל עם הדגים לפסח עם סכין של חמץ מה דין הדגים? **הגב בענינו...**

כל הזכויות שמורות
אוסף מחקרים מל ירוש
© מהמחלקת המסל

דיני חמץ שעבר עליו הפסח - סימן תמ"ח - ח"א

הטעם	לא יעשה - אסור	הטעם	יעשה - מותר	האופן / הדין
(פשוט)	פת עכו"ם שאפה העכו"ם במקום שנהוגים איסור בפת עכו"ם (מ"ב א')	דכיון דלא נעשה אסור בשהייתו לא הטילו חכמים איסור על אכילתו (מ"ב ב')	מותר אפילו באכילה אם הוא בצק או פת במקום שנהוגים היתר בפת של עכו"ם (שו"ע א' מ"ב א')	החמץ של עכו"ם או של הפקר שעבר עליו הפסח
דחמץ שעבר עליו הפסח (מ"ב ב')	הזוכה בו קודם פסח אסור בהנאה (מ"ב ב')	דזוכה מהפקר (מ"ב ב')	הזוכה בו אחר פסח מותר אף באכילה (מ"ב ב')	גר שמת קודם פסח והניח חמץ
כדין חמץ שעבר עליו הפסח (מ"ב ב')	חלקו של ישראל אסור בהנאה (מ"ב ב')	דברבנן אמרינן יש ברירה והוברר הדבר למפרע שהוא של עכו"ם - דבטל ברוב (מ"ב ב' שע"צ ד')	חלקו של הנכרי מותר בהנאה ואפשר אף באכילה (כשעמד בפסח בבית נכרי) - וי"א אם היה רובו של עכו"ם הכל מותר (מ"ב ב' שע"צ ד')	ישראל שיש לו שותפות עם נכרי בחמץ ועבר עליו הפסח וחלק עם הנכרי
כדין חמץ שעבר עליו הפסח (מ"ב ב')	אסורה חלק שנפל לאותו שלא מכר חלקו (מ"ב ב')	דברבנן אמרינן יש ברירה והוברר הדבר למפרע שחלקו היה נמכר (מ"ב ב')	מותר החלק שנפל לאותו ישראל שמכר חלקו (מ"ב ב')	שני ישראלים שיש להם שותפות ומכר אחד מהם חלקו לעכו"ם ועבר עליו הפסח
משום כל יראה - חמץ שעבר עליו הפסח (מב ד')	לא יקבלנו הישראל - ואם קבלו אסור בהנאה לאחר פסח (שו"ע ב' מ"ב ד')	דלא ניחא לה באסורא וחצרו אינו קונה בעל כרחו - לרוחא דמילתא (מ"ב ה' ו')	מן הדין מותר בסתמא וטוב לומר שאינו רוצה לקבלו (שו"ע ב' מ"ב ו')	נכרי שהביא דורן חמץ לישראל בפסח
שאז ניכר שהחפץ בו חצרו קונה לו (מ"ב ה')	כשמקבלו סתם (מ"ב ה')	דמסתמא לא ניחא לה באיסורא וחצירו אינו קונה לו בעל כרחו (מ"ב ה')	אם אומר שאינו רוצה לקבלו מותר (מ"ב ו')	נכרי שהביא דורן חמץ לישראל בפסח להראות לנכרי מקום להניח שם
שבשעה מועטת אין לחוש שמא ישכח ויאכלנו (מ"ב ו')	אין צריך אם הביאו ביו"ט האחרון סמוך לחשכה (מ"ב ו')	שלא יבא לאכלו (מ"ב ו')	אפילו באופן שמותר צריך לכפות עליו כלי ובהו"מ לעשות מחיצה (מ"ב ו')	נכרי שהביא דורן חמץ לישראל בפסח לכפות עליו כלי או לעשות מחיצה
דקנסוהו רבנן הואיל ועבר עליו בבל יראה ובל ימצא - קנס דלא לשהות לכתחילה (מ"ב ז' ט')	אסור בהנאה אפילו הניחו שוגג - או אונס (שו"ע ג')			חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח
שהחמץ בעצמו עבר עפסח ובכלל אונס שקנסוהו	י"א שאינו מותר לאכילה רק הדמים שימכור לנכרי מותר (מ"ב ט')	שמא החליף העכו"ם הדגן ויש רק ספק וי"א דאונס כזה לא הוה ל' לאסוקי דעת' לא קנסי' רבנן (מ"ב ט')	י"א דמותר גם באכילה (מ"ב ט')	נכרי שחנץ ועשה לחם בפסח מהדגן של ישראל שנתכבב אצלו
דמהסתם לתתו שאסור אם לתתו בפסח כשנתחמץ	הפרמ"ג מפקפק במקום שדרך אנשי המקום ללנות קודם הטחינה (מ"ב ט')	דיש כאן הרבה ספקות להקל - דאפילו להפרמ"ג יש ספק ספיקא (מ"ב ט' שע"ז י"ג)	י"א דמותר וי"א שיהליף בחיטים - דמ"ב מתיר במקום שאין העכו"ם רוצה להחליף (מ"ב ט' שע"ז י"ג)	הניח ישראל חיטין ברחים ועכו"ם אמר שלתתו וטחנו
דיינו כישראל לכל דבר (מ"ב י"א)	אסור למכרו למומר ועובר אלפני עור והחמץ אסור אחר הפסח בהנאה (מ"ב י"א)	מאחר שטעה וסבר דמומר דינו כעכו"ם יש להתיר להחליפו או הדמים שאינו תופס דמיו (מ"ב י"א)	בדיעבד אם מכר שסבר דדינו כעכו"ם מותר במקום הפסד מרובה לאמר למימר להחליף החמץ עם עכו"ם או שימכרנו (מ"ב י"א)	למכור או מכר החמץ לישראל מומר
דאו ידו כיד רבו ולא יצא החמץ מרשותו (מ"ב י"ב)	אם העכו"ם קניו לו לצמיתות לא מהני שימכור לו (מ"ב י"ב)	דעומד ברשות עצמו ויש בידו לקנות (מ"ב י"ב)	אפילו העכו"ם משרת לישראל ודר בביתו (מ"ב י"ב)	למכור או ליתן במתנה החמץ לעכו"ם הדר בביתו
כיון דעכו"ם יודע שהוא של ישראל ולא יגע בו אע"פ שקנהו מחזי כחמץ ישראל וגם יש לחוש שיבוא לאכלו (מ"ב י"ב)	י"א אפילו יחד לו בביתו זוית או עשה מחיצה לא מהני וצריך העכו"ם להוציא לכתחילה (מ"ב י"ב)	דס"ל שזה הטעם שצריך העכו"ם להוציא מרשותו - דכיון דהמכירה היה כדון - כדון חמץ בבית ישראל (מ"ב י"ב)	י"א דמותר אם קנו העכו"ם החמץ במשיכה - ובדיעבד פשוט דאין לאסור כלל אפילו לא יחד לו מקום - וצריך לעשות מחיצה עשרה (מ"ב י"ב)	למכור החמץ לעכו"ם כשאין העכו"ם מוציא החמץ מרשות ישראל
דיש להקל בכגון זה דתנאי מהני בזה לכמה פוסקים (מ"ב י"ב)	אם ירא לתת לו שטר דשמא יחזיק החמץ ואיכא הפסד מרובה יש להתנות שיקנה בכסף בלבד בלי שטר (מ"ב י"ב)	דכמו שמכר לו חוץ לביתו וקנין חצר בכסף עם שטר (מ"ב י"ב)	ימכור גם החדר בכסף עם שטר (מ"ב י"ב)	למכור החמץ לעכו"ם כשיש לו הריבה חמץ ואי אפשר להוציאו
כדי שיסמוך דעתו על המכירה (מ"ב י"ב)	אם אינו מוסר עכ"פ ואמר להעכו"ם שבכל עת שתצוה תוכל ליקח המפתח מחדרך ליכנס ליטול החמץ (מ"ב י"ב)	כדי שיוכל לכנס בשעה שירצה וליטול חמצו שנמכר לו (מ"ב י"ב)	לכתחילה צריך למסור לו (מ"ב י"ב)	למסור המפתח להעכו"ם מהחצר שמונת בו החמץ

הטבלאות אלו הם בפרושה לא לטסקת מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בהזהרה שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
 איסור למעשה כפי ידוע
 © עמותת חש"מ